

บทที่ 4

ผลการวิจัยและวิจารณ์ผล

4.1 ผลการศึกษาเป้าหมายและแผนการพัฒนาชุมชน

การศึกษาเป้าหมายและแผนการพัฒนาชุมชนของพื้นที่ศึกษา 3 แห่ง ประกอบด้วย (1) บ้านขุนตื้นน้อย (ห้วยอ่อมบ้านขุนตื้นน้อยและห้วยอ่อมบ้านปีพอ) ตำบลแม่ตั้น อำเภอมก๋อย จังหวัดเชียงใหม่ (2) บ้านวะโคโกร ตำบลแม่สอง อำเภอท่าสองยาง จังหวัดตาก และ (3) บ้านห้วยอ่อม ตำบลบ้านเวียง อำเภอร่องควาง จังหวัดแพร่ โดยการทบทวนเอกสารแผนชุมชนและการประชุมกลุ่มย่อยร่วมกับผู้นำชุมชนเกี่ยวกับเป้าหมายและแผนการพัฒนาชุมชน มีผลการศึกษาเบื้องต้นดังนี้

4.1.1 เป้าหมายและแผนการพัฒนาชุมชนบ้านขุนตื้นน้อย

1) ข้อมูลพื้นฐานของชุมชน

1.1) ประวัติบ้านขุนตื้นน้อย

บ้านขุนตื้นน้อยเป็นชาวเขาเผ่ากะเหรี่ยงตั้งถิ่นฐานอยู่ในพื้นที่บ้านขุนตื้นน้อย ซึ่งเป็นสาขากลุ่มน้ำแม่ตั้น จากการบอกเล่าของนายพะแจ โคะเจ ซึ่งอาศัยอยู่ในหมู่บ้านมากกว่า 80 ปี บ้านขุนตื้นน้อยได้ก่อตั้งมาไม่น้อยกว่า 130 ปีมาแล้ว ซึ่งไม่ทราบแน่ชัดว่าบรรพบุรุษอพยพมาจากที่ใด เริ่มแรกมีชาวบ้านมาอาศัยอยู่ประมาณ 12 หลังคาเรือน จากการเพิ่มจำนวนประชากรทำให้พื้นที่อยู่อาศัยและที่ดินทำกินไม่สามารถรองรับจำนวนประชากร จึงได้มีการอพยพไปตั้งหมู่บ้านใหม่ในพื้นที่บริเวณหมู่บ้านใกล้เคียง เช่น บ้านปีพอ บ้านโมะพะโต๊ะ บ้านเหมะแตะและหละกวย บ้านยะลิกุย และหมู่บ้านอื่นโดยการย้ายตามญาติพี่น้องหรือด้วยสมรส

1.2) ลักษณะภูมิประเทศ

บ้านขุนตื้นน้อย หมู่ที่ 6 ตำบลแม่ตั้น อำเภอมก๋อย จังหวัดเชียงใหม่ อยู่สูงจากระดับน้ำทะเลปานกลาง 1,188 เมตร ตั้งอยู่ในภูมิประเทศที่เป็นภูเขาสลับซับซ้อนมีความลาดชันมาก ลักษณะเป็นดินตะกอนไหลลงมากับน้ำ มีหินมาก ที่ตั้งของหมู่บ้านเป็นบริเวณแหล่งน้ำขุนน้ำแม่ตั้น มีด้วยกัน 6 สายเล็ก มารวมบรรจบกันเป็นลำน้ำขุนแม่ตั้นน้อย สภาพป่าเป็นป่าดิบเขา มีความอุดมสมบูรณ์ เป็นแหล่งต้นน้ำลำธารมากมาย มีอาณาเขตติดต่อ

ทิศเหนือ ติดบ้านเลอะตอโกร ตำบลแม่ตั้น อำเภอท่าสองยาง จังหวัดตาก

ทิศตะวันออก ติดบ้านปีพอ ตำบลแม่ตั้น อำเภอมก๋อย จังหวัดเชียงใหม่

ทิศใต้ ติดบ้านขุนตื้นใหม่และบ้านเลอะกรา ตำบลแม่ตั้น อำเภอมก๋อย จังหวัดเชียงใหม่

ทิศตะวันตก ติดบ้านห้วยขุน ตำบลแม่ตั้น อำเภอท่าสองยาง จังหวัดตาก

1.3) ลักษณะภูมิอากาศ

ลักษณะภูมิอากาศจะมีฝนตกชุกในฤดูฝนตั้งแต่เดือนพฤษภาคม - เดือนตุลาคม ฤดูร้อนอากาศค่อนข้างอบอุ่น และจะหนาวถึงหนาวจัดในช่วงฤดูหนาว อุณหภูมิเฉลี่ย 22.39 องศาเซลเซียส อุณหภูมิสูงสุดเฉลี่ย 15-30 องศาเซลเซียส และอุณหภูมิต่ำสุดเฉลี่ย 2-4 องศาเซลเซียส มีปริมาณน้ำฝนตลอดปีเฉลี่ย 929.8 ลบ.ม

1.4) การคมนาคม

บ้านขุนตื้นน้อย ตั้งอยู่ทางทิศใต้ของอำเภออมก๋อย อยู่ห่างจากที่ทำการองค์การบริหารส่วนตำบลแม่ตั้น 31 กิโลเมตร ห่างจากตัวอำเภออมก๋อย 107 กิโลเมตร สภาพถนนเป็นถนนลาดยาง 76 กิโลเมตร เป็นถนนดิน 31 กิโลเมตร สามารถใช้การได้ดีในช่วงฤดูแล้ง แต่ในช่วงฤดูฝนการเดินทางจะลำบากมาก มีดินโคลนหล่มเป็นหลุมลึก 1 -1/2 ฟุต รถยนต์ธรรมดาไม่สามารถวิ่งได้ ต้องใช้รถยนต์ประเภทขับเคลื่อนสี่ล้อเท่านั้น

1.5) สาธารณูปโภค (หย่อมบ้านขุนตื้นน้อยและหย่อมบ้านปีพอ)

- โบสถ์	1 แห่ง
- โรงไฟฟ้าพลังน้ำ	1 แห่ง
- โรงเรียนข้าวชุมชน	2 แห่ง
- ร้านค้า	4 แห่ง
- โรงไฟฟ้าพลังแสงอาทิตย์	2 แห่ง
- สถานีส่งเสริมสุขภาพชุมชน	1 แห่ง
- สำนักงาน โครงการขยายผลโครงการหลวงฯ	1 แห่ง
- ศูนย์การเรียนรู้ชุมชนชาวไทยภูเขา “แม่ฟ้าหลวง”	2 แห่ง

1.6) ประชากร (ณ เดือนกรกฎาคม 2558)

หย่อมบ้าน	จำนวนครัวเรือน	จำนวนประชากร (คน)		
		รวม	ชาย	หญิง
ขุนตื้นน้อย	38	170	81	89
ปีพอ	46	214	105	109

1.7) ผู้นำชุมชน

ผู้ใหญ่บ้าน นายพะมอที เด่นเดือน

1.8) การประกอบอาชีพ

ชาวบ้านประกอบอาชีพ ทำนา ทำไร่ ปลูกกาแฟและเลี้ยงสัตว์ เช่น สุกร ไก่

2) สถานการณ์และสภาพปัญหาในชุมชนบ้านขุนตั้นน้อย-บ้านปิพอ

ตารางที่ 4.1 สถานการณ์และสภาพปัญหาในชุมชนบ้านขุนตั้นน้อย-บ้านปิพอ

1. ด้านโครงสร้างพื้นฐาน		
สถานการณ์	สภาพปัญหา	แนวทางการพัฒนา
1. มีเส้นทางคมนาคม 2. มีระบบน้ำประปาภูเขาเพื่อ บริโภค 3. มีไฟฟ้าพลังน้ำ และ ไฟฟ้าพลังแสงอาทิตย์ 4. มีเครื่องสีข้าว รถยนต์ และรถจักรยานยนต์	1. เส้นทางคมนาคมลำบาก 2. ดึงพักน้ำไม่เพียงพอ 3. ขาดระบบกรองน้ำให้สะอาด 4. ชาวบ้านขาดความรู้ด้านการใช้ งานและการบำรุงรักษาระบบไฟฟ้า พลังน้ำ ไฟฟ้าพลังแสงอาทิตย์ ระบบไฟฟ้าแสงสว่าง 5. ชาวบ้านขาดความรู้ด้าน การบำรุงรักษาเครื่องสีข้าว รถยนต์ และรถจักรยานยนต์	1. สร้างถนนคอนกรีต/บดอัด 2. สร้างดึงพักน้ำเพื่อบริโภคให้ เพียงพอ 3. สร้างระบบกรองน้ำสะอาด 4. จัดอบรมให้ความรู้ด้านการใช้งาน และการบำรุงรักษาระบบไฟฟ้าพลังน้ำ ไฟฟ้าพลังแสงอาทิตย์ ระบบไฟฟ้า แสงสว่าง 5. จัดอบรมให้ความรู้ด้านการบำรุง รักษาเครื่องสีข้าว รถยนต์ และรถจักรยานยนต์
2. ด้านเศรษฐกิจ		
สถานการณ์	สภาพปัญหา	แนวทางการพัฒนา
1. มีพื้นที่ทำการเกษตร 2. การท่องเที่ยวเชิงธรรมชาติ	1. มีแหล่งน้ำแต่ไม่สามารถนำมาใช้ ในการเกษตรได้ 2. สภาพพื้นที่ลาดชัน 3. เส้นทางคมนาคมลำบาก 4. ราคาผลผลิตทางการเกษตร ไม่แน่นอน 5. แหล่งตลาดรองรับผลผลิตทาง การเกษตรมีน้อย 6. รายได้ไม่เพียงพอต่อรายจ่าย 7. ทำการเกษตร ได้เพียงฤดูเดียว 8. พื้นที่ป่าถูกทำลายมากขึ้น	1. สร้างระบบน้ำเพื่อนำมาใช้ใน การทำการเกษตร 2. วางแผนการเพาะปลูกพืช 3. ปรับปรุงเส้นทางคมนาคม 4. หาดตลาดรองรับผลผลิตทาง การเกษตรเพิ่มจากเดิมและแน่นอน 5. การรวมกลุ่มภายในชุมชน 6. มีการกำหนดเส้นทางท่องเที่ยว/ ที่พักที่แน่นอน 7. การส่งเสริมอาชีพนอกภาค การเกษตร 8. กำหนดพื้นที่ทำกินให้ชัดเจน

ตารางที่ 4.1 สถานการณ์และสภาพปัญหาในชุมชนบ้านขุนตื้นน้อย-บ้านปีพอ (ต่อ)

3. ด้านการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิต		
สถานการณ์	สภาพปัญหา	แนวทางการพัฒนา
1. มีเจ้าหน้าที่ อสม. ในชุมชน 2. มีกองทุนยาโรคภัยโรค 3. มีแหล่งสมุนไพร	1. ขาดความรู้ความเข้าใจด้าน สาธารณสุขและการใช้ยาโรคภัยโรค ขาดสุขลักษณะในชุมชน 2. ไม่มีบัตรหรือเอกสารรับรอง สิทธิขั้นพื้นฐาน	1. เจ้าหน้าที่สาธารณสุขให้ความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการใช้ยาโรคภัยโรค และด้านสุขลักษณะ 2. จัดตั้งกลุ่มรวบรวมสมุนไพรและ จัดทำข้อมูลเกี่ยวกับสมุนไพรแต่ละ ชนิด
4. ด้านการศึกษาและวัฒนธรรม		
สถานการณ์	สภาพปัญหา	แนวทางการพัฒนา
1. มีสถานศึกษาในชุมชน 2. มีวัฒนธรรมประจำชนเผ่า	1. ขาดศูนย์เด็กเล็กและบุคลากร 2. ขาดสื่อการเรียนการสอน 3. ขาดทุนการศึกษาสำหรับเด็ก และนักเรียน 4. รับวัฒนธรรมจากภายนอก ชุมชนมากเกินไป 5. ขาดการถ่ายทอดวัฒนธรรมสู่ เยาวชนอย่างเป็นระบบ	1. ขอสนับสนุนสร้างศูนย์เด็กเล็ก พร้อมบุคลากรเพิ่มเติม 2. ขอสนับสนุนทุนการศึกษาและสื่อ การเรียนการสอน 3. ปลุกฝังค่านิยมทางการศึกษา และวัฒนธรรมชนเผ่า 4. จัดทำข้อมูลด้านวัฒนธรรม
5. ด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม		
สถานการณ์	สภาพปัญหา	แนวทางการพัฒนา
1. มีแหล่งทรัพยากรธรรมชาติ ที่สมบูรณ์ 2. มีแหล่งต้นน้ำ 3. มีทรัพยากรด้าน การท่องเที่ยว	1. มีการบุกรุกป่า 2. ขาดงบประมาณในการดำเนินงาน รักษาป่า 3. ขาดจิตสำนึกในการดูแลรักษาป่า 4. ไม่สามารถนำน้ำจากแหล่งต้นน้ำ มาใช้ได้อย่างเพียงพอ	1. รวมกลุ่มตั้งกฎเกณฑ์ในการรักษาป่า 2. ขอรับการสนับสนุนงบประมาณ อย่างต่อเนื่อง 3. ปลุกฝังจิตสำนึกในการอนุรักษ์และ รักษาทรัพยากรธรรมชาติ 4. ตั้งกลุ่มเตรียมพร้อมรับมือพิบัติ 5. สร้างถังพักน้ำและระบบจ่ายน้ำให้ เพียงพอต่อการบริโภคและการเกษตร

3) เป้าหมายการพัฒนาชุมชนบ้านขุนต้นน้อย-บ้านปีพอ

3.1) ด้านโครงสร้างพื้นฐาน

- 3.1.1) โครงการก่อสร้างถนนคอนกรีตเสริมเหล็ก
- 3.1.2) โครงการขยายถนนพร้อมอัดบดลูกรัง
- 3.1.3) โครงการก่อสร้างถังพักน้ำดื่มบริโภคและระบบกรองน้ำสะอาดภายในชุมชน
- 3.1.4) โครงการอบรมให้ความรู้ด้านการใช้งานและการบำรุงรักษาระบบไฟฟ้า

พลังน้ำ ไฟฟ้าพลังแสงอาทิตย์ และระบบไฟฟ้าแสงสว่าง

3.1.5) โครงการอบรมให้ความรู้ด้านการบำรุงรักษาเครื่องสี่ล้อ รถจักรยานยนต์ และรถยนต์

3.2) ด้านการพัฒนาด้านเศรษฐกิจ

- 3.2.1) โครงการจัดตั้งกลุ่มอาชีพ
- 3.2.2) โครงการฝึกอบรมส่งเสริมอาชีพ
- 3.2.3) โครงการส่งเสริมการผลิตและจำหน่ายสินค้าท้องถิ่น

3.3) ด้านการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิต

- 3.3.1) โครงการสำรวจขึ้นทะเบียนบุคคลที่ตกสำรวจและต่างด้าว
- 3.3.2) โครงการส่งเสริมสุขภาพ ออกหน่วยเคลื่อนที่และแนะนำการใช้ยาอย่างถูกวิธี
- 3.3.3) โครงการส่งเสริมสุขภาพโดยการออกกำลังกาย
- 3.3.4) โครงการจัดฝึกอบรมกลุ่มรวบรวมสมุนไพรและจัดทำข้อมูลของสมุนไพรแต่ละชนิด

3.4) ด้านการศึกษาและวัฒนธรรม

- 3.4.1) โครงการสนับสนุนทุนการศึกษาเด็กเรียนดีแต่ด้อยโอกาส
- 3.4.2) โครงการสนับสนุนส่งเสริมงานประเพณีชนเผ่า
- 3.4.3) โครงการสร้างสนามเด็กเล่นภายในชุมชน

3.5) ด้านการพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

- 3.5.1) โครงการก่อสร้างถังเก็บน้ำเพื่อบริโภค
- 3.5.2) โครงการสร้างอ่างเก็บน้ำพร้อมระบบส่งน้ำเพื่อการเกษตร
- 3.5.3) โครงการปลูกป่าชุมชนและการอนุรักษ์ป่าต้นน้ำ
- 3.5.4) โครงการทำแนวกันไฟ
- 3.5.5) โครงการฝึกอบรมอาสาป้องกันภัย

4.1.2 เป้าหมายและแผนการพัฒนาชุมชนบ้านวะโดโกร

1) ข้อมูลทั่วไปของชุมชน

1.1) ประวัติบ้านวะโดโกร

บ้านวะโดโกรก่อตั้งขึ้นประมาณ 100 กว่าปี โดยมีนายเมอะเลอะและพรรคพวกเข้ามาอยู่อาศัย และนายเมอะเลอะเป็นผู้ใหญ่บ้านคนแรกของบ้านวะโดโกร โดยตั้งชื่อหมู่บ้านว่าบ้านวะโดโกร ซึ่ง วะโด แปลว่า ไม้ไผ่ลำใหญ่ โกร แปลว่า ห้วย ดังนั้น วะโดโกร แปลว่า ห้วยไม้ไผ่ลำใหญ่ อยู่มาไม่กี่ปีชาวบ้านส่วนหนึ่งย้ายไปอยู่เบาะโซ่กู๋ ที่เสาะคี โป๊ะพอกี หมู่บ้านวะโดโกรเหลืออยู่ประมาณ 100 กว่าหลังคาเรือน จากนั้นบางส่วนได้ย้ายออกไปอีกบางส่วน ปัจจุบันเหลืออยู่ 50 หลังคาเรือน ชาวบ้านนับถือศาสนาพุทธและประเพณีตามท้องถิ่น

1.2) ลักษณะภูมิประเทศ

บ้านวะโดโกร หมู่ที่ 12 ตำบลแม่สอง อำเภอท่าสองยาง จังหวัดตาก อยู่สูงจากระดับน้ำทะเลปานกลาง 1,100 – 1,200 เมตร ตั้งอยู่ในภูมิประเทศที่เป็นภูเขาสลับซับซ้อน โดยมีอาณาเขตติดต่อ

ทิศเหนือ	ติดหน่วยจัดการต้นน้ำแม่เงา
ทิศใต้	ติดต่อกับบ้านเบาะโซ่กู๋ หมู่ที่ 12
ทิศตะวันออก	ติดต่อกับบ้านที่เสาะคี หมู่ที่ 12
ทิศตะวันตก	ติดต่อกับบ้านเคลอะเดคี หมู่ที่ 10

1.3) ลักษณะภูมิอากาศ

ลักษณะภูมิอากาศจะมีฝนตกชุกในฤดูฝนตั้งแต่เดือนพฤษภาคม - เดือนตุลาคม ฤดูร้อนอากาศค่อนข้างอบอุ่น และจะหนาวถึงหนาวจัดในฤดูหนาว ได้รับอิทธิพลจากลมมรสุมตะวันตกเฉียงใต้จากทะเลอันดามันพัดผ่าน ประกอบกับอยู่ในตำแหน่งด้านหน้าเขา ทำให้ได้รับลมมรสุมมากกว่าบริเวณอื่น อุณหภูมิสูงสุด 28 องศาเซลเซียส และต่ำสุด 11 องศาเซลเซียส

1.4) การคมนาคม

ถนนที่ใช้เดินทางจากจังหวัดเชียงใหม่ไปยังตำบลแม่สอง อำเภอท่าสองยาง จังหวัดตาก ได้แก่ ทางหลวงหมายเลข 108 สายเชียงใหม่ – แม่สะเรียง และทางหลวงหมายเลข 105 สายแม่สอด – แม่สะเรียง รวมระยะทางจากเชียงใหม่ถึงองค์การบริหารส่วนตำบลแม่สอง 315 กิโลเมตร ใช้เวลาเดินทางประมาณ 5 ชั่วโมง และถนนสายหลักที่ใช้เดินทางไปยังหมู่บ้านวะโดโกร คือ เส้นทางหลวงหมายเลข 1267 สายบ้านแม่สลิดหลวง – บ้านแม่ระเมิง ระยะทาง 35 กิโลเมตร ต่อจากนั้นเป็นถนนลูกรังระยะทาง 23 กิโลเมตร ซึ่งใช้ได้เฉพาะในฤดูแล้ง

1.5) สาธารณูปโภค

- มีประปาภูมิภาค/หมู่บ้าน 2 แห่ง
- สถานีส่งเสริมสุขภาพชุมชน 1 แห่ง
- ร้านค้า 2 แห่ง
- วัด 1 แห่ง
- โรงเรียน 1 แห่ง
- ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก 1 แห่ง

1.6) ข้อมูลประชากร

มีจำนวน 61 ครัวเรือน ประชากร 291 คน แยกเป็นชาย 140 คน หญิง 151 คน
ชนเผ่ากะเหรี่ยง และมีการนับถือศาสนาพุทธ 95%

1.7) ผู้นำชุมชน

ผู้ใหญ่บ้าน นายชวกร แม่ต๋านสุขเจริญ

1.8) การประกอบอาชีพ

ชาวบ้านวะโคโกรประกอบอาชีพ ทำนา ทำไร่ ปลูกไม้ผล เช่น เสาวรสหวาน
และเลี้ยงสัตว์ เช่น โค กระบือ สุกร ไก่ เป็นต้น

2) สถานการณ์และสภาพปัญหาบ้านวะโคโกร

ตารางที่ 4.2 สถานการณ์และสภาพปัญหาในชุมชนบ้านวะโคโกร

1. ด้านโครงสร้างพื้นฐาน		
สถานการณ์	สภาพปัญหา	แนวทางการพัฒนา
1. มีเส้นทางคมนาคม	1. ถนนขาดเนื่องจากการกัดเซาะ	1. สร้างถนนคอนกรีตเสริมเหล็ก
2. มีแหล่งน้ำภายในชุมชน	ของน้ำ	2. สร้างสะพานข้ามลำห้วย และขุดร่อง
3. มีไฟฟ้าพลังแสงอาทิตย์	2. ฝนตกทำให้ถนนลื่นและถนน	ระบายน้ำข้างถนน
4. มีการปลูกข้าวและทำ	ขาด	3. จัดสร้างระบบท่อกระจายน้ำเพื่อ
การเกษตรทุกครัวเรือน	3. แหล่งน้ำเพื่อการเกษตรไม่	การเกษตร
5. มีรถจักรยานยนต์ และ	เพียงพอกับความต้องการ	4. จัดสร้างบ่อพักน้ำในแปลงเกษตร
รถยนต์	4. แหล่งน้ำบริโภคไม่สะอาดและ	5. ทำฝายชะลอน้ำและสร้างอ่างเก็บน้ำเพื่อ
	ไม่เพียงพอกับความต้องการ	ใช้อุปโภคบริโภค
	5. ไม่มีเครื่องสีข้าวทุนแรง	6. สร้างเครื่องกรองน้ำเพื่อบริโภคในชุมชน

ตารางที่ 4.2 สถานการณ์และสภาพปัญหาในชุมชนบ้านวะโคโคโร (ต่อ)

1. ด้านโครงสร้างพื้นฐาน (ต่อ)		
สถานการณ์	สภาพปัญหา	แนวทางการพัฒนา
	<p>6. ชาวบ้านขาดความรู้ด้านการใช้งานและการบำรุงรักษาระบบไฟฟ้าพลังแสงอาทิตย์ ระบบไฟฟ้าแสงสว่าง</p> <p>7. ชาวบ้านขาดความรู้ด้านบำรุงรักษารถจักรยานยนต์และรถยนต์</p>	<p>7. ให้ความรู้และวิธีการนำมาใช้อุปโภคบริโภคที่ถูกต้อง</p> <p>8. จัดอบรมให้ความรู้ด้านการใช้งานและการบำรุงรักษาระบบไฟฟ้าพลังน้ำ ไฟฟ้าพลังแสงอาทิตย์ ระบบไฟฟ้าแสงสว่าง</p> <p>9. จัดอบรมให้ความรู้ด้านการบำรุงรถยนต์และรถจักรยานยนต์</p>
2. ด้านเศรษฐกิจ		
สถานการณ์	สภาพปัญหา	แนวทางการพัฒนา
<p>1. มีการปลูกข้าวทุกครัวเรือน</p> <p>2. มีการเลี้ยงสัตว์</p> <p>3. มีการปลูกพริกกะเหรียงเสริมรายได้</p>	<p>1. ข้าวไร่ผลผลิตที่ได้ไม่พอเพียงต่อการบริโภค เนื่องจากหนูกัดกินต้นข้าว (ระยะกล้า) พื้นที่ปลูกลาดชันปลูกได้ปีละ 1 ครั้ง</p> <p>ศัตรูพืช โรคและแมลงเข้าทำลาย</p> <p>2. พริกกะเหรียงไม่มีการประกันราคาซื้อขายที่แน่นอน</p> <p>3. สัตว์เลี้ยงไม่เพียงพอต่อการบริโภค</p> <p>4. เนื่องจากเป็นพื้นที่ชายแดนที่เป็นทางผ่านขนส่งสัตว์ทำให้มีการระบาดของโรคสัตว์และการจัดการปศุสัตว์ที่ไม่เหมาะสม</p>	<p>1. อบรมให้ความรู้การป้องกันโรคและแมลง</p> <p>2. ให้ความรู้การบริหารจัดการด้านต่างๆ และการตลาด</p> <p>3. จัดตั้งกลุ่มธนาคารข้าว</p> <p>4. หาพืชชนิดใหม่ส่งเสริมเน้นการปลูกพืชแบบผสมผสานและหมุนเวียน</p> <p>5. ให้ความรู้การป้องกันโรคระบาดในสัตว์เลี้ยง</p> <p>6. ส่งเสริมการเลี้ยงสัตว์ที่ถูกสุขลักษณะ</p> <p>7. เพิ่มการรักษาและวัคซีนป้องกันโรค</p>
3. ด้านการศึกษาและวัฒนธรรม		
สถานการณ์	สภาพปัญหา	แนวทางการพัฒนา
<p>1. มีวัฒนธรรมประเพณีของชนเผ่า</p>	<p>1. ขาดการถ่ายทอดภูมิปัญญาให้แก่เยาวชน</p> <p>2. นำวัฒนธรรมสมัยใหม่มาใช้ในชีวิตประจำวัน</p> <p>3. ไม่มีการรณรงค์การอนุรักษ์ประเพณีวัฒนธรรม</p>	<p>1. ถ่ายทอดภูมิปัญญาท้องถิ่นให้กับเด็กและเยาวชน</p> <p>2. รณรงค์ให้เห็นถึงความสำคัญของประเพณีวัฒนธรรม</p> <p>3. จัดกิจกรรมในวันสำคัญทางศาสนา/ประเพณีวัฒนธรรม</p>

ตารางที่ 4.2 สถานการณ์และสภาพปัญหาในชุมชนบ้านวะโคโคโร (ต่อ)

4. ด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม		
สถานการณ์	สภาพปัญหา	แนวทางการพัฒนา
1. มีทรัพยากรป่าไม้ 2. ชุมชนตั้งอยู่ในพื้นที่ ห่างไกลความเจริญจึงเสีย สงบและไม่มีมลพิษจาก โรงงานอุตสาหกรรม	1. ทรัพยากรป่าไม้เริ่มลดลง 2. ปัญหาการเพิ่มขึ้นของขยะ ภายในชุมชน 3. ปัญหาดินถล่ม	1. ให้ความรู้และจัดกิจกรรมรณรงค์ อนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม 2. ตั้งกฎระเบียบด้านทรัพยากรป่าไม้ 3. ปลูกจิตสำนึกที่ดีให้กับคนในชุมชนใน การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ 4. สนับสนุนกิจกรรมการจัดการ ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม 5. ให้คำแนะนำเกี่ยวกับพืชปกคลุมดิน เช่น การปลูกหญ้าแฝก 6. รณรงค์รักษาความสะอาดในครัวเรือน คัดแยกขยะและวิธีการจัดการขยะที่ถูกต้อง 7. สนับสนุนกิจกรรมกำจัดขยะมูลฝอย

3) เป้าหมายการพัฒนาชุมชน

3.1) ด้านโครงสร้างพื้นฐาน

- 3.1.1) โครงการสร้างถนนคอนกรีตเสริมเหล็ก
- 3.1.2) โครงการจัดสร้างระบบท่อกระจายน้ำในพื้นที่การเกษตร
- 3.1.3) โครงการสร้างสะพานข้ามลำห้วย
- 3.1.4) โครงการจัดทำฝายชะลอน้ำและสร้างอ่างเก็บน้ำเพื่ออุปโภคบริโภค
- 3.1.5) โครงการจัดซื้อเครื่องสีข้าวชุมชน
- 3.1.6) โครงการอบรมให้ความรู้ด้านการใช้งานและการบำรุงรักษาระบบไฟฟ้าพลัง

แสงอาทิตย์ และระบบไฟฟ้าแสงสว่าง

- 3.1.7) โครงการอบรมให้ความรู้ด้านการบำรุงรักษาเครื่องสีข้าว รถจักรยานยนต์ และ

รถยนต์

3.2) ด้านการพัฒนาด้านเศรษฐกิจ

- 3.2.1) โครงการธนาคารข้าวชุมชน
- 3.2.2) โครงการสนับสนุนการเพิ่มผลผลิตทางการเกษตร
- 3.2.3) โครงการส่งเสริมอาชีพตามแนวเศรษฐกิจพอเพียง
- 3.2.4) โครงการเพิ่มมูลค่าผลผลิตทางการเกษตร

3.3) ด้านการพัฒนาด้านการศึกษาและวัฒนธรรม

3.3.1) โครงการสนับสนุนการอนุรักษ์ประเพณีวัฒนธรรมท้องถิ่น

3.4) ด้านการพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

3.4.1) โครงการกำจัดขยะชุมชน

3.4.2) โครงการบวชป่า

3.4.3) โครงการอนุรักษ์ป่าต้นน้ำ

3.4.4) โครงการปลูกป่าทดแทน

4.1.3 เป้าหมายและแผนการพัฒนาชุมชนบ้านห้วยฮ่อม

1) ข้อมูลทั่วไปของชุมชน

1.1) ประวัติบ้านห้วยฮ่อม

ชาวบ้านห้วยฮ่อมเป็นชาวเขาเผ่าม้งอพยพมาจากสถานที่ต่างๆ เช่น น่าน พะเยา เชียงราย เพชรบูรณ์ เริ่มแรกที่อยู่บ้านห้วยฮ่อมเนื่องจากมาหาที่ทำกินเพราะที่บ้านห้วยฮ่อมมีทรัพยากรที่สมบูรณ์ เหมาะที่จะสร้างหมู่บ้าน เลยได้ชักชวนพี่น้องเผ่าม้งจากที่ต่างๆ มาอยู่รวมกันเป็นหมู่บ้านเล็กๆ จนขยายเพิ่มมากขึ้นดังที่เห็นในปัจจุบัน แต่เดิมชาวบ้านจะนับถือผีบรรพบุรุษ ต่อมาได้มีอาจารย์สอนศาสนาคริสต์เข้ามาเผยแพร่ศาสนาในชุมชน ทำให้ชาวบ้านบางส่วนหันไปนับถือศาสนาคริสต์

1.2) ลักษณะภูมิประเทศ

บ้านห้วยฮ่อม หมู่ที่ 13 ตำบลเวียง อำเภอร่องกวาง จังหวัดแพร่ อยู่สูงจากระดับน้ำทะเลปานกลางประมาณ 450 เมตร ตั้งอยู่ในภูมิประเทศที่เป็นภูเขาและที่ราบสูง อยู่ในเขตป่าสงวนแห่งชาติ โดยมีอาณาเขตติดต่อ

ทิศเหนือ ติดกับตำบลน้ำเลาและ ตำบลไผ่โพน อำเภอร่องกวาง จังหวัดแพร่

ทิศใต้ ติดกับตำบลห้วยม้า อำเภอเมือง จังหวัดแพร่

ทิศตะวันออก ติดกับตำบลเมืองลี อำเภอนาหมื่น จังหวัดน่าน

ทิศตะวันตก ติดกับตำบลแม่หล่าย และ ตำบลห้วยม้า อำเภอเมือง จังหวัดแพร่

1.3) ลักษณะภูมิอากาศ

ลักษณะภูมิอากาศจะมีฝนตกชุกในฤดูฝนตั้งแต่เดือนพฤษภาคม - เดือนตุลาคม ในช่วงฤดูหนาวอากาศจะหนาวเย็น ส่วนฤดูร้อนจะค่อนข้างแห้งแล้งขาดน้ำอุปโภคและบริโภค อุณหภูมิสูงสุดเฉลี่ย 31 องศาเซลเซียส และต่ำสุดเฉลี่ย 15 องศาเซลเซียส

1.4) การคมนาคม

บ้านห้วยฮ่อมอยู่ห่างจากอำเภอร่องควาง 25 กิโลเมตร อยู่ห่างจากตัวเมืองแพร่ 45 กิโลเมตร ถนนหลักเข้าสู่ชุมชนเป็นถนนลาดยางมีความลาดชันเป็นบางช่วง ส่วนถนนเชื่อมต่อระหว่างชุมชนเป็นถนนคอนกรีตเสริมไม้ไผ่สลับกับถนนดิน ในช่วงหน้าฝนรถขับเคลื่อนสองล้อสามารถเดินทางเข้าในพื้นที่ได้ แต่อาจมีความยากลำบากบ้างเล็กน้อยในบางช่วง

1.5) สาธารณูปโภค

- สถานีส่งเสริมสุขภาพชุมชน 1 แห่ง
- โรงเรียน 1 แห่ง
- ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก 1 แห่ง
- ศูนย์ส่งเสริมสุขภาพ 1 แห่ง
- ประปาภูเขา 1 แห่ง
- ร้านค้า 3 แห่ง

1.6) ข้อมูลประชากร

มีจำนวน 170 ครัวเรือน จำนวนประชากร 1,087 คน

1.7) ผู้นำชุมชน

ผู้ใหญ่บ้าน นายเก่ง แสนว่าง

1.8) การประกอบอาชีพ

ชาวบ้านห้วยฮ่อมประกอบอาชีพ ทำนา ทำไร่ เช่น ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ ปลูกพืชผัก เช่น กะหล่ำปลี พริกทอง และเลี้ยงสัตว์ เช่น สุกร ไก่ เป็นต้น

2) สถานการณ์และสภาพปัญหาบ้านห้วยฮ่อม

ตารางที่ 4.3 สถานการณ์และสภาพปัญหาในชุมชนบ้านห้วยฮ่อม

1. ด้านโครงสร้างพื้นฐาน		
สถานการณ์	สภาพปัญหา	แนวทางการพัฒนา
1. มีระบบน้ำประปาภูเขาเพื่ออุปโภคบริโภค	1. ช่วงหน้าแล้งขาดแคลนน้ำอุปโภคบริโภค 2. ขาดระบบกรองน้ำให้สะอาด	1. สร้างระบบกรองน้ำสะอาด 2. สร้างถังพักน้ำเพื่ออุปโภคบริโภคในช่วงฤดูแล้ง

ตารางที่ 4.3 สถานการณ์และสภาพปัญหาในชุมชนบ้านห้วยอ้อม (ต่อ)

2. ด้านเศรษฐกิจ		
สถานการณ์	สภาพปัญหา	แนวทางการพัฒนา
1. มีพื้นที่ทำการเกษตร 2. มีการเลี้ยงสัตว์	1. มีการปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์เป็นจำนวนมากทำให้ต้องใช้สารเคมีและยาฆ่าแมลงเป็นจำนวนมาก ส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม 2. การเลี้ยงสัตว์เป็นการเลี้ยงเพื่อบริโภคในครัวเรือนไม่สามารถเพิ่มรายได้ให้เกษตรกรเรือนได้	1. ส่งเสริมให้มีการปลูกพืชชนิดอื่นทดแทนการปลูกข้าวโพด เพื่อลดการใช้สารเคมีและยาฆ่าหญ้า 2. ส่งเสริมและให้ความรู้ในการเลี้ยงสัตว์เชิงเศรษฐกิจ
3. ด้านการศึกษาและวัฒนธรรม		
สถานการณ์	สภาพปัญหา	แนวทางการพัฒนา
1. มีวัฒนธรรมประจำชนเผ่า	1. เริ่มมีการรับวัฒนธรรมจากภายนอกชุมชนมากเกินไป 2. ขาดการถ่ายทอดวัฒนธรรมสู่เยาวชนอย่างเป็นระบบ	1. ปลูกฝังค่านิยมทางด้านการศึกษาและวัฒนธรรมชนเผ่า 2. จัดทำข้อมูลด้านวัฒนธรรม
4. ด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม		
สถานการณ์	สภาพปัญหา	แนวทางการพัฒนา
1. มีทรัพยากรธรรมชาติที่สมบูรณ์	1. มีการบุกรุกตัดไม้ทำลายป่าเพื่อนำพื้นที่มาปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์เพิ่มมากขึ้น	1. ส่งเสริมให้มีการปลูกพืชชนิดอื่นที่ใช้พื้นที่ในการเพาะปลูกไม่มากแต่ให้ผลตอบแทนสูง 2. ปลูกป่าชุมชน 3. ปลูกฝังจิตสำนึกในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ

3) เป้าหมายการพัฒนาชุมชนบ้านห้วยอ้อม

3.1) ด้านโครงสร้างพื้นฐาน

- 3.1.1) โครงการก่อสร้างระบบกรองน้ำสะอาดภายในชุมชน
- 3.1.2) โครงการก่อสร้างถังพักน้ำเพื่อการอุปโภคบริโภค

3.2) ด้านการพัฒนาด้านเศรษฐกิจ

- 3.2.1) โครงการส่งเสริมให้มีการปลูกพืชชนิดอื่นทดแทนการปลูกข้าวโพด
- 3.2.2) โครงการส่งเสริมและให้ความรู้ในการเลี้ยงสัตว์เชิงเศรษฐกิจ

3.3) ด้านการพัฒนาทางการศึกษาและวัฒนธรรม

3.3.1) โครงการสนับสนุนส่งเสริมงานประเพณีชนเผ่า

3.3.2) โครงการจัดทำข้อมูลด้านวัฒนธรรมชนเผ่า

3.4) ด้านการพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

3.4.1) โครงการปลูกฝังจิตสำนึกในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ

3.4.2) โครงการปลูกป่าชุมชนและการอนุรักษ์ป่าต้นน้ำ

4.2 ผลการออกแบบกระบวนการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม

จากการประชุมระดมสมองร่วมกันอภิปรายและแสดงความคิดเห็นระหว่างคณะผู้วิจัย ผู้นำชุมชน และกลุ่มเยาวชน เกี่ยวกับประเด็นและเป้าหมายการพัฒนาของชุมชน ตลอดจนร่วมกัน ออกแบบกระบวนการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับเป้าหมายการพัฒนาของชุมชน ซึ่งสามารถสรุป ขั้นตอนการจัดกระบวนการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม ดังนี้

4.2.1 การคัดเลือกเยาวชน

ในขั้นตอนการคัดเลือกเยาวชนนั้น ทางคณะผู้วิจัยได้ประชุมร่วมกับเยาวชนทั้งหมดที่อาศัย อยู่ในชุมชนแต่ละชุมชน โดยจะคัดเลือกเยาวชนเพศชายและเพศหญิงที่สนใจจะเข้ารับการ พัฒนา และมีอายุอยู่ในช่วง 10 – 35 ปี

4.2.2 การคัดเลือกหัวข้อการเรียนรู้

เมื่อได้กลุ่มเยาวชนที่สนใจจะเข้ารับการ พัฒนาแล้ว ทางคณะผู้วิจัยได้ประชุมกลุ่มย่อย ร่วมกับกลุ่มเยาวชน โดยเปิดโอกาสให้เยาวชนได้อภิปรายและแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับหัวข้อ การเรียนรู้ที่เยาวชนสนใจ โดยที่หัวข้อการเรียนรู้จะต้องสอดคล้องกับเป้าหมายการพัฒนาของ ชุมชน เพื่อให้เยาวชนมีส่วนร่วมในการตัดสินใจเลือกหัวข้อการเรียนรู้ที่ตนเองสนใจจริงๆ

4.2.3 การกำหนดวัตถุประสงค์การเรียนรู้

วัตถุประสงค์การเรียนรู้ในแต่ละหัวข้อการเรียนรู้จะต้องชัดเจนและสอดคล้องกับปัญหาและ ความต้องการที่จะพัฒนาตนเองของกลุ่มเยาวชนในแต่ละหัวข้อการเรียนรู้ เพื่อที่กลุ่มเยาวชนจะได้ ทราบล่วงหน้าว่าจะได้รับการพัฒนาอะไรบ้างหลังจากจบการฝึกอบรมในแต่ละหัวข้อการเรียนรู้

4.2.4 การกำหนดรายละเอียดเนื้อหาการเรียนรู้

การกำหนดรายละเอียดเนื้อหาการเรียนรู้นั้นจะต้องสอดคล้องกับวัตถุประสงค์การเรียนรู้ และกลุ่มเยาวชนจะต้องมีส่วนร่วมในการให้ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับรายละเอียดเนื้อหาการเรียนรู้ ซึ่ง เนื้อหาจะต้องไม่มากหรือน้อยเกินไป เหมาะสมกับกลุ่มเยาวชนและตรงตามความต้องการของกลุ่ม เยาวชน ซึ่งกลุ่มเยาวชนจะต้องเป็นผู้กำหนดว่าอยากได้รับการพัฒนาในหัวข้อย่อยอะไรบ้าง โดย

เนื้อหาการเรียนรู้จะต้องครอบคลุมการพัฒนาทั้ง 3 ด้าน คือ ความรู้ ทักษะ และทัศนคติต่อตนเอง และชุมชน

4.2.5 การกำหนดรูปแบบกิจกรรมการเรียนรู้

คณะผู้วิจัยได้ประชุมและระดมความคิดเห็นร่วมกับกลุ่มเยาวชนเกี่ยวกับประเด็นรูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ สรุปได้ว่า รูปแบบกิจกรรมการเรียนรู้ต้องเป็นรูปแบบที่กลุ่มเยาวชนมีส่วนร่วมให้ได้มากที่สุด โดยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้จะเป็นแบบการบรรยายประกอบการสาธิต ปฏิบัติงานจริงให้กลุ่มเยาวชนเข้าใจง่ายและเห็นภาพความเป็นจริง และเน้นให้กลุ่มเยาวชนได้ลงมือปฏิบัติจริงในแต่ละหัวข้อการเรียนรู้

4.2.6 การประเมินผลก่อนการเรียนรู้

ใช้แบบทดสอบ และการสัมภาษณ์ หรืออาจจะให้เยาวชนได้ทดลองปฏิบัติงานจริงในบางหัวข้อย่อยที่เป็นพื้นฐาน

4.2.7 การดำเนินกิจกรรมการเรียนรู้

ดำเนินกิจกรรมการเรียนรู้ในแต่ละหัวข้อการเรียนรู้ ตามรายละเอียดเนื้อหาและรูปแบบกิจกรรมการเรียนรู้ที่ได้กำหนดร่วมกับกลุ่มเยาวชน โดยขั้นตอนการดำเนินกิจกรรมการเรียนรู้สามารถแบ่งออกเป็นขั้นตอนดังนี้

1) ขั้นนำ (orientation)

คณะผู้วิจัยอธิบายเกี่ยวกับวัตถุประสงค์การฝึกอบรมและหัวข้อการฝึกอบรมให้ผู้เข้ารับการอบรมได้รับทราบ

2) ขั้นทบทวนความรู้เดิม (elicitation of the prior knowledge)

คณะผู้วิจัยร่วมพูดคุยและแลกเปลี่ยนความรู้ ความเข้าใจและประสบการณ์กับผู้เข้ารับการอบรมเกี่ยวกับหัวข้อที่จะทำการฝึกอบรม

3) ขั้นปรับเปลี่ยนความคิด (turning restructuring of ideas)

- คณะผู้วิจัยบรรยายเกี่ยวกับรายละเอียดเนื้อหาการฝึกอบรมในแต่ละหัวข้อการฝึกอบรมให้ผู้เข้ารับการอบรมได้รับทราบ

- สาธิตการปฏิบัติงานจริงในแต่ละเนื้อหาการฝึกอบรมโดยใช้สื่อการสอนจริง

- เปิดโอกาสให้กลุ่มเยาวชนได้ซักถามข้อสงสัยเกี่ยวกับเนื้อหาที่บรรยายและขั้นตอนการสาธิตปฏิบัติงานจริง

4) ขั้นนำความคิดไปใช้ (application of Ideas)

- ให้กลุ่มเยาวชนได้ฝึกปฏิบัติงานจริงในแต่ละหัวข้อการฝึกอบรมตามที่วิทยากรได้สาธิตตามขั้นตอน

- จำลองสถานการณ์ให้ผู้เข้ารับการอบรมได้ฝึกการแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้า
- ในระหว่างที่กลุ่มเยาวชนได้ฝึกปฏิบัติงานจริงนั้น ทีมผู้วิจัยจะทำการประเมินกลุ่มเยาวชนเป็นรายบุคคลโดยใช้แบบบันทึกพฤติกรรมด้วยวิธีการสังเกต

5) ขึ้นทบทวน (review)

- ให้ผู้เข้ารับการอบรมได้ทบทวนการปฏิบัติงานจริงอย่างต่อเนื่องเพื่อให้เกิดทักษะความชำนาญ
- หลังจากจบการฝึกอบรมในแต่ละหัวข้อ ทางผู้วิจัยจะร่วมพูดคุยกับเยาวชนเกี่ยวกับขั้นตอนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ผ่านมา เพื่อนำข้อมูลมาปรับปรุงการจัดกระบวนการจัดการเรียนรู้ใหม่

- ดำเนินกิจกรรมการเรียนรู้ใหม่ในประเด็นที่กลุ่มเยาวชนเสนอแนะ

4.2.8 การประเมินผลหลังการเรียนรู้

ใช้แบบทดสอบ แบบบันทึกพฤติกรรมด้วยวิธีการสังเกต และ แบบสอบถามทัศนคติต่อวิธีใช้กระบวนการเรียนรู้ ตลอดจนการประเมินจากการให้เยาวชนทดสอบปฏิบัติงานจริง

4.3 ผลการคัดเลือกเยาวชน

การสำรวจข้อมูลของเยาวชนในแต่ละพื้นที่ กระทำโดยสำรวจข้อมูลของเยาวชนทั้งหมดตามทะเบียนบ้านกับเยาวชนเฉพาะที่อาศัยอยู่ในชุมชน และแบ่งกลุ่มเยาวชนออกเป็น 3 กลุ่มตามช่วงอายุ คือ อายุระหว่าง 10-20 ปี อายุระหว่าง 21-25 ปี และอายุระหว่าง 26-35 ปี หลังจากนั้นก็ทำการคัดเลือกเยาวชนเฉพาะที่อาศัยอยู่ในชุมชนและมีความสนใจเข้ารับการพัฒนา ซึ่งสรุปข้อมูลได้ ดังต่อไปนี้

4.3.1 ผลการสำรวจข้อมูลเยาวชน

ตารางที่ 4.4 จำนวนเยาวชนบ้านขุนตื้นน้อย-บ้านปิพอ

ช่วงอายุ (ปี)	จำนวนเยาวชน (คน)			
	เยาวชนทั้งหมดตามทะเบียนบ้าน		เยาวชนที่อาศัยอยู่ในชุมชน	
	ชาย	หญิง	ชาย	หญิง
10 - 20	62	44	9	7
21 - 25	21	22	11	18
26 - 35	28	27	18	24
สรุป	204		87	

ตารางที่ 4.5 จำนวนเยาวชนบ้านวะโคโกร

ช่วงอายุ (ปี)	จำนวนเยาวชน (คน)			
	เยาวชนทั้งหมดตามทะเบียนบ้าน		เยาวชนที่อาศัยอยู่ในชุมชน	
	ชาย	หญิง	ชาย	หญิง
10 - 20	53	48	23	19
21 - 25	12	23	5	16
26 - 35	34	41	28	32
สรุป	211		123	

ตารางที่ 4.6 จำนวนเยาวชนบ้านห้วยฮ่อม

ช่วงอายุ (ปี)	จำนวนเยาวชน (คน)			
	เยาวชนทั้งหมดตามทะเบียนบ้าน		เยาวชนที่อาศัยอยู่ในชุมชน	
	ชาย	หญิง	ชาย	หญิง
10 - 20	62	65	53	55
21 - 25	25	27	18	21
26 - 35	56	61	43	51
สรุป	296		241	

4.3.2 ผลการคัดเลือกเยาวชนที่มีความสนใจเข้ารับการพัฒนา

ตารางที่ 4.7 ข้อมูลเยาวชนที่สนใจเข้ารับการพัฒนาก่อนขึ้นต้นน้อย-บ้านปิพอ

ลำดับที่	ชื่อ-นามสกุล	อายุ (ปี)	เพศ
1	นายอาทิตย์ กิตติเดชาเลิศ	19	ชาย
2	นายสาริต เค่นเคื่อน	23	ชาย
3	นายน้อยพอ รัตน์บุรีพนาคอน	17	ชาย
4	นายสมศักดิ์ ต้านภัยพาล	26	ชาย
5	นายดีล อชะรอย	17	ชาย
6	นายเนทู เป็ระพอ	19	ชาย
7	นายพัคจอ พอน่อ	18	ชาย
8	นายสิทธิชัย วาโพ	16	ชาย
9	นายอดิษฐ์ มะฮือ	14	ชาย
10	นายชูจะ สุพอ	18	ชาย

ตารางที่ 4.8 ข้อมูลเยาวชนที่สนใจเข้ารับการพัฒนาก่อนขึ้นต้นโโคโกร

ลำดับที่	ชื่อ-นามสกุล	อายุ (ปี)	เพศ
1	นายบุญธรรม ไพรพันเพชร	18	ชาย
2	นายพรชัย ไพรพันนา	16	ชาย
3	นายสมวงศ์ วงศ์ภูมิศิริ	20	ชาย
4	นายโปแก่ ไพรงามพลอย	33	ชาย
5	นายพะดี เวียงแม่นเมฆ	32	ชาย
6	นายวีรากร สุขใจในวนา	27	ชาย
7	นายสุคำ วงศ์ภูมิศิริ	16	ชาย
8	นายเสวี เวียงพันศักดิ์	22	ชาย
9	นายน้อยที เอื้ออารีไมตรีวนา	25	ชาย

ตารางที่ 4.9 ข้อมูลเยาวชนที่สนใจเข้ารับการพัฒนาบ้านห้วยอ่อม

ลำดับที่	ชื่อ-นามสกุล	อายุ (ปี)	เพศ
1	นางสาวสุกฤดา แซ่ว่าง	15	หญิง
2	นายชัยยศ แซ่ว่าง	17	ชาย
3	นายชัยศิริ แซ่จ่าง	25	ชาย
4	นางสาวภรณ์ทิพย์ ท้าววรรณชาติ	27	หญิง
5	นางวนิดา แสนว่าง	32	หญิง
6	นางสาวกัญฉิชา ท้าววรรณชาติ	35	หญิง
7	นายชัยดี แสนว่าง	16	ชาย
8	นายสุรณ แสนว่าง	21	ชาย
9	นางสาวปาริชาติ สืบวัฒนกุล	32	หญิง
10	นางสาวกัญญารัตน์ แสนว่าง	19	หญิง
11	นางสาวอุไรวรรณ แสนว่าง	30	หญิง

จากข้อมูลจำนวนเยาวชนของแต่ละชุมชนและเยาวชนที่สนใจเข้ารับการพัฒนา พบว่า เยาวชนที่สนใจเข้ารับการพัฒนาของบ้านขุนตั้นน้อย-บ้านปิพอ มีจำนวน 10 คน คิดเป็นร้อยละ 4.9 เมื่อเทียบกับจำนวนเยาวชนทั้งหมด และคิดเป็นร้อยละ 11.5 เมื่อเทียบกับจำนวนเยาวชนที่อาศัยอยู่ในชุมชน เยาวชนที่สนใจเข้ารับการพัฒนาของบ้านวะโคโกร มีจำนวน 9 คน คิดเป็นร้อยละ 4.3 เมื่อเทียบกับจำนวนเยาวชนทั้งหมด และคิดเป็นร้อยละ 7.3 เมื่อเทียบกับจำนวนเยาวชนที่อาศัยอยู่ในชุมชน และเยาวชนที่สนใจเข้ารับการพัฒนาของบ้านห้วยอ่อม มีจำนวน 11 คน คิดเป็นร้อยละ 3.7 เมื่อเทียบกับจำนวนเยาวชนทั้งหมด และคิดเป็นร้อยละ 4.6 เมื่อเทียบกับจำนวนเยาวชนที่อาศัยอยู่ในชุมชน

4.4 ผลการคัดเลือกหัวข้อการเรียนรู้ที่เยาวชนต้องการพัฒนา

จากการประชุมกลุ่มย่อยร่วมกับกลุ่มเยาวชนที่สนใจเข้ารับการพัฒนา โดยเปิดโอกาสให้เยาวชนได้อภิปรายและแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับหัวข้อการเรียนรู้ที่เยาวชนแต่ละคนสนใจ และสอดคล้องกับเป้าหมายการพัฒนาของชุมชนแต่ละชุมชน สามารถสรุปได้ดังต่อไปนี้

4.4.1 หัวข้อการเรียนรู้ที่ต้องการพัฒนาของเยาวชนบ้านขุนตั้นน้อย-บ้านปิพอ

- 1) การใช้งานและการบำรุงรักษาระบบผลิตไฟฟ้าพลังน้ำและระบบผลิตไฟฟ้าพลังแสงอาทิตย์

2) การบำรุงรักษาและการซ่อมแซมระบบไฟฟ้าแสงสว่างภายในอาคาร

3) การบำรุงรักษาและการซ่อมแซมรถจักรยานยนต์และเครื่องสี่ล้อ

4.4.2 หัวข้อการเรียนรู้ที่ต้องการพัฒนาของเยาวชนบ้านวะ โด โกร

1) การใช้งานและการบำรุงรักษาระบบผลิตไฟฟ้าพลังแสงอาทิตย์ (โซลาร์โฮม)

2) การบำรุงรักษาและการซ่อมแซมระบบไฟฟ้าแสงสว่างภายในอาคาร

3) การบำรุงรักษาและการซ่อมแซมรถจักรยานยนต์

4.4.3 หัวข้อการเรียนรู้ที่ต้องการพัฒนาของเยาวชนบ้านห้วยอ้อม

1) การเพาะเห็ด

2) การเลี้ยงกบ

4.5 ผลการดำเนินกิจกรรมการเรียนรู้

4.5.1 การดำเนินกิจกรรมการเรียนรู้บ้านขุนตั้นน้อย-บ้านปิพอ

1) วัตถุประสงค์การเรียนรู้

1.1) เพื่อให้เยาวชนสามารถใช้งานและบำรุงรักษาระบบผลิตไฟฟ้าพลังน้ำและระบบผลิตไฟฟ้าพลังแสงอาทิตย์ได้อย่างถูกต้อง

1.2) เพื่อให้เยาวชนสามารถบำรุงรักษาและซ่อมแซมระบบไฟฟ้าแสงสว่างภายในอาคารได้อย่างถูกต้อง

1.3) เพื่อให้เยาวชนสามารถใช้งาน บำรุงรักษาและซ่อมแซมรถจักรยานยนต์และเครื่องสี่ล้อเบื้องต้นได้อย่างถูกต้อง

1.4) เพื่อให้เยาวชนได้ฝึกทักษะการปฏิบัติงานจริงและฝึกการทำงานเป็นกลุ่ม

2) ขั้นตอนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

2.1) วิทยากรอธิบายเกี่ยวกับวัตถุประสงค์การฝึกอบรมและหัวข้อการฝึกอบรมให้ผู้เข้ารับการอบรมได้รับทราบ ร่วมพูดคุยและแลกเปลี่ยนความรู้ความเข้าใจกับผู้เข้ารับการอบรมเกี่ยวกับหัวข้อที่จะฝึกอบรม แสดงดังภาพที่ 4.1

ภาพที่ 4.1 อธิบายวัตถุประสงค์และหัวข้อการฝึกอบรมให้กับเยาวชนบ้านขุนตั้นน้อย-บ้านปิพอ

2.2) วิทยากรอธิบายและสาธิตขั้นตอนการปฏิบัติงานจริงเกี่ยวกับการใช้งานและการบำรุงรักษาระบบผลิตไฟฟ้าพลังน้ำและระบบผลิตไฟฟ้าพลังแสงอาทิตย์ การบำรุงรักษาและการซ่อมแซมระบบไฟฟ้าแสงสว่างภายในอาคาร การบำรุงรักษาและการซ่อมแซมรถจักรยานยนต์และเครื่องสีข้าว

2.3) เปิดโอกาสให้กลุ่มเยาวชนได้ซักถามข้อสงสัยเกี่ยวกับเนื้อหาที่บรรยายและขั้นตอนการสาธิตปฏิบัติงานจริง

2.4) ให้กลุ่มเยาวชนได้ฝึกปฏิบัติงานจริงในแต่ละหัวข้อการฝึกอบรมตามที่วิทยากรได้สาธิตในแต่ละขั้นตอน จำลองสถานการณ์ให้ผู้เข้ารับการอบรมได้ฝึกการแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้า และให้ผู้เข้ารับการอบรมได้ทบทวนการปฏิบัติงานจริงอย่างต่อเนื่องเพื่อให้เกิดทักษะและความชำนาญ แสดงดังภาพที่ 4.2 และ 4.3

ภาพที่ 4.2 การฝึกปฏิบัติบำรุงรักษาและการซ่อมแซมรถจักรยานยนต์ บ้านขุนตั้นน้อย-บ้านปิพอ

ภาพที่ 4.3 การฝึกปฏิบัติงานระบบไฟฟ้าและงานไฟฟ้าแสงสว่าง บ้านขุนตั้นน้อย-บ้านปีพอ

4.5.2 การดำเนินกิจกรรมการเรียนรู้บ้านวะโคโกร

1) วัตถุประสงค์การเรียนรู้

- 1.1) เพื่อให้เยาวชนสามารถใช้งานและบำรุงรักษาระบบผลิตไฟฟ้าพลังงานแสงอาทิตย์ (โซลาร์โฮม) ได้อย่างถูกต้อง
- 1.2) เพื่อให้เยาวชนสามารถบำรุงรักษาและซ่อมแซมระบบไฟฟ้าแสงสว่างภายในอาคารได้อย่างถูกต้อง
- 1.3) เพื่อให้เยาวชนสามารถใช้งาน บำรุงรักษาและซ่อมแซมรถจักรยานยนต์เบื้องต้นได้อย่างถูกต้อง
- 1.4) เพื่อให้เยาวชนได้ฝึกทักษะการปฏิบัติงานจริงและฝึกการทำงานเป็นกลุ่ม

2) ขั้นตอนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

- 2.1) วิทยากรอธิบายเกี่ยวกับวัตถุประสงค์การฝึกอบรมและหัวข้อการฝึกอบรมให้ผู้เข้ารับการอบรมได้รับทราบ ร่วมพูดคุยและแลกเปลี่ยนความรู้ความเข้าใจกับผู้เข้ารับการอบรมเกี่ยวกับหัวข้อที่จะฝึกอบรม แสดงดังภาพที่ 4.4

ภาพที่ 4.4 อธิบายวัตถุประสงค์และหัวข้อการฝึกอบรมให้กับเยาวชนบ้านวะโดโกร

2.2) วิทยากรอธิบายและสาธิตขั้นตอนการปฏิบัติงานจริงเกี่ยวกับการใช้งานและการบำรุงรักษาระบบผลิตไฟฟ้าพลังแสงอาทิตย์ (โซลาร์โฮม) การบำรุงรักษาและการซ่อมแซมระบบไฟฟ้าแสงสว่างภายในอาคาร การบำรุงรักษาและการซ่อมแซมรถจักรยานยนต์

2.3) เปิดโอกาสให้กลุ่มเยาวชนได้ซักถามข้อสงสัยเกี่ยวกับเนื้อหาที่บรรยายและขั้นตอนการสาธิตปฏิบัติงานจริง

2.4) ให้กลุ่มเยาวชนได้ฝึกปฏิบัติงานจริงในแต่ละหัวข้อการฝึกอบรมตามที่วิทยากรได้สาธิตในแต่ละขั้นตอน จำลองสถานการณ์ให้ผู้เข้ารับการอบรมได้ฝึกการแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้า และให้ผู้เข้ารับการอบรมได้ทบทวนการปฏิบัติงานจริงอย่างต่อเนื่องเพื่อให้เกิดทักษะและความชำนาญ แสดงดังภาพที่ 4.5 และ 4.6

ภาพที่ 4.5 การฝึกปฏิบัติงานระบบผลิตไฟฟ้าโซลาร์เซลล์ และงานไฟฟ้าแสงสว่าง บ้านวะโดโกร

ภาพที่ 4.6 การฝึกปฏิบัติการบำรุงรักษาและการซ่อมแซมรถจักรยานยนต์ บ้านวะโคโกร

4.5.3 การดำเนินกิจกรรมการเรียนรู้บ้านห้วยข่อม

1) วัตถุประสงค์การเรียนรู้

- 1.1) เพื่อให้เยาวชนเข้าใจหลักการและขั้นตอนในการเลี้ยงกบอย่างถูกต้อง
- 1.2) เพื่อให้เยาวชนสามารถปฏิบัติการทำบ่อเลี้ยงกบอย่างง่าย การเลี้ยงกบ การให้อาหารกบ และดูแลรักษาบ่อได้อย่างถูกต้อง
- 1.3) เพื่อให้เยาวชนเข้าใจหลักการและขั้นตอนในการเพาะเห็ดอย่างถูกต้อง
- 1.4) เพื่อให้เยาวชนสามารถปฏิบัติการทำโรงเรือนเพาะเห็ดอย่างง่าย การทำก้อนเชื้อเห็ด และการเพาะเห็ดได้อย่างถูกต้อง
- 1.5) เพื่อให้เยาวชนได้ฝึกทักษะการปฏิบัติงานจริงและฝึกการทำงานเป็นกลุ่ม

2) ขั้นตอนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

2.1) วิทยากรอธิบายเกี่ยวกับวัตถุประสงค์การฝึกอบรมและหัวข้อการฝึกอบรมให้ผู้เข้ารับการอบรมได้รับทราบ ร่วมพูดคุยและแลกเปลี่ยนความรู้ความเข้าใจกับผู้เข้ารับการอบรมเกี่ยวกับหัวข้อที่จะฝึกอบรม แสดงดังภาพที่ 4.7

ภาพที่ 4.7 อธิบายวัตถุประสงค์และหัวข้อการฝึกอบรมให้กับเยาวชนบ้านห้วยฮ่อม

2.2) วิทยากรอธิบายและสาธิตการปฏิบัติงานจริงเกี่ยวกับการทำบ่อเลี้ยงกบ อย่างง่าย การเลี้ยงกบ การให้อาหารกบและดูแลรักษา กบ การทำโรงเรือนเพาะเห็ดอย่างง่าย การทำ ก้อนเชื้อเห็ด และการเพาะเห็ด

2.3) เปิดโอกาสให้กลุ่มเยาวชนได้ซักถามข้อสงสัยเกี่ยวกับเนื้อหาที่บรรยายและ ขั้นตอนการสาธิตปฏิบัติงานจริง

2.4) ให้กลุ่มเยาวชนได้ฝึกปฏิบัติงานจริงในแต่ละหัวข้อการฝึกอบรมตามที่ วิทยากรได้สาธิตในแต่ละขั้นตอน จำลองสถานการณ์ให้ผู้เข้ารับการอบรมได้ฝึกการแก้ไขปัญหา เฉพาะหน้า และให้ผู้เข้ารับการอบรมได้ทบทวนการปฏิบัติงานจริงอย่างต่อเนื่องเพื่อให้เกิดทักษะ และความชำนาญ แสดงดังภาพที่ 4.8 และ 4.9

ภาพที่ 4.8 การฝึกปฏิบัติการพะเห็ด บ้านห้วยฮ่อม

ภาพที่ 4.9 การฝึกปฏิบัติการเลี้ยงกบ บ้านห้วยฮ่อม

4.6 ผลการบันทึกพฤติกรรมด้วยวิธีการสังเกต

4.6.1 ผลการบันทึกพฤติกรรมด้วยวิธีการสังเกต

ในระหว่างที่กลุ่มเยาวชนได้ฝึกปฏิบัติงานจริงนั้น คณะผู้วิจัยได้ทำการประเมินกลุ่มเยาวชนเป็นรายบุคคล โดยใช้แบบบันทึกพฤติกรรมด้วยวิธีการสังเกต ซึ่งจะทำกรบันทึกพฤติกรรมด้วยวิธีการสังเกตทั้งหมด 10 ด้าน ประกอบด้วย

- 1) ด้านความตั้งใจและมุ่งมั่นในการฝึกอบรม
- 2) ด้านความสามารถในการเรียนรู้ในเรื่องที่อบรม
- 3) ด้านการให้ความร่วมมือในการฝึกอบรม
- 4) ด้านความกล้าในการซักถามและแสดงความคิดเห็น
- 5) ด้านการปฏิบัติงานร่วมกับผู้อื่นในกลุ่ม
- 6) ด้านความกระตือรือร้นในการปฏิบัติงาน
- 7) ด้านทักษะและปฏิบัติงานเป็นขั้นตอนและถูกต้อง
- 8) ด้านความสามารถในการแก้ปัญหาเฉพาะหน้า
- 9) ด้านความเชื่อมั่นและกล้าปฏิบัติงานจริง
- 10) ด้านความมีภาวะผู้นำในการปฏิบัติงานกลุ่ม

โดยการประเมินพฤติกรรมด้วยวิธีการสังเกต จะให้คะแนนตามมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) โดยกำหนดค่าคะแนนดังนี้

ระดับพฤติกรรมมากที่สุด	ให้คะแนน	5	คะแนน
ระดับพฤติกรรมมาก	ให้คะแนน	4	คะแนน
ระดับพฤติกรรมปานกลาง	ให้คะแนน	3	คะแนน
ระดับพฤติกรรมน้อย	ให้คะแนน	2	คะแนน
ระดับพฤติกรรมน้อยที่สุด	ให้คะแนน	1	คะแนน

และการแปลความหมายค่าเฉลี่ยระดับพฤติกรรมโดยใช้วิธีการให้ค่าคะแนนซึ่งเป็นดัชนีค่าเฉลี่ยหรือน้ำหนักถ่วงเฉลี่ย (Weighted Average Index: WAI) ซึ่งผลการประเมินพฤติกรรมด้วยวิธีการสังเกตในระหว่างที่กลุ่มเยาวชนได้ฝึกปฏิบัติงานจริง แสดงดังตารางที่ 4.10 - 4.12

ตารางที่ 4.10 แบบสังเกตพฤติกรรมผู้เข้ารับการฝึกอบรม บ้านขุนตั้นน้อย-บ้านปิพอ

ลำดับ	ชื่อ - นามสกุล	พฤติกรรมผู้เข้ารับการฝึกอบรม										
		ความตั้งใจและมุ่งมั่นในการฝึกอบรม	ความสามารถในการเรียนรู้ในเรื่องที่อบรม	การให้ความร่วมมือในการฝึกอบรม	ความกล้าในการซักถามและแสดงความคิดเห็น	การปฏิบัติงานร่วมกับผู้อื่นในกลุ่ม	ความกระตือรือร้นในการปฏิบัติงาน	มีทักษะ ปฏิบัติงานเป็นขั้นตอนและถูกต้อง	ความสามารถในการแก้ปัญหาเฉพาะหน้า	มีความเชื่อมั่นและกล้าปฏิบัติงานจริง	ความมีภาวะผู้นำในการปฏิบัติงานกลุ่ม	ดัชนีค่าเฉลี่ย
1	นายอาทิตย์ กิตติเดชาเลิศ	3	3	3	3	3	4	2	3	3	3	0.60
2	นายสาริต เคนเคื่อน	5	4	5	3	4	4	4	3	4	3	0.78
3	นายน้อยพอ รัตน์บุรีพนาดอน	4	4	3	4	4	4	3	3	4	3	0.72
4	นายสมศักดิ์ ด้านภัยพาล	4	4	3	4	3	4	4	4	4	4	0.76
5	นายตลิ่ง ชะรอย	4	3	3	3	4	3	3	3	3	3	0.64
6	นายแทนู เป็ระพอ	5	4	5	3	4	4	4	4	3	3	0.78
7	นายพัคจอ พอน้อย	5	4	5	4	4	4	4	3	4	4	0.82
8	นายสิทธิชัย วาโพ	5	4	5	3	4	4	3	3	3	3	0.74
9	นายอดิษฐ์ มะฮือ	4	3	3	3	4	3	2	3	3	2	0.60
10	นายชู่จะ สุพอ	3	3	3	3	3	4	2	3	3	2	0.58
ดัชนีค่าเฉลี่ย		0.84	0.72	0.76	0.66	0.74	0.76	0.62	0.64	0.68	0.60	

ตารางที่ 4.11 แบบสังเกตพฤติกรรมผู้เข้ารับการฝึกอบรม บ้านวะโคโกร

ลำดับ	ชื่อ - นามสกุล	พฤติกรรมผู้เข้ารับการฝึกอบรม										
		ความตั้งใจและมุ่งมั่นในการฝึกอบรม	ความสามารถในการเรียนรู้ในเรื่องที่อบรม	การให้ความร่วมมือในการฝึกอบรม	ความกล้าในการซักถามและแสดงความคิดเห็น	การปฏิบัติงานร่วมกับผู้อื่นในกลุ่ม	ความกระตือรือร้นในการปฏิบัติงาน	มีทักษะ ปฏิบัติงานเป็นขั้นตอนและถูกต้อง	ความสามารถในการแก้ปัญหาเฉพาะหน้า	มีความเชื่อมั่นและกล้าปฏิบัติงานจริง	ความมีภาวะผู้นำในการปฏิบัติงานกลุ่ม	ดัชนีค่าเฉลี่ย
1	นายบุญธรรม ไพรพันธ์เพชร	5	4	4	4	4	5	4	4	4	4	0.84
2	นายพรชัย ไพรพันธ์นา	4	3	4	3	4	4	3	3	3	2	0.66
3	นายสมวงศ์ วงศ์ภูมิศิริ	5	4	4	3	4	4	4	4	4	4	0.80
4	นายโปแก้ว พลอยงามไพร	4	4	4	3	4	3	4	3	3	3	0.70
5	นายพะดี เวียงแก่นเมฆ	5	3	5	4	4	4	3	4	4	4	0.80
6	นายวีรากร สุขใจในวนา	5	4	5	4	4	5	4	4	4	4	0.86
7	นายสุคำ วงศ์ภูมิศิริ	4	4	4	3	4	4	4	3	4	3	0.74
8	นายเสรี เวียงพันศักดิ์	4	3	4	3	4	4	3	4	3	2	0.68
9	นายনীที เอื้ออารีไมตรีวนา	5	3	4	5	4	4	3	3	4	3	0.76
ดัชนีค่าเฉลี่ย		0.91	0.71	0.84	0.71	0.80	0.82	0.71	0.71	0.73	0.64	

ตารางที่ 4.12 แบบสังเกตพฤติกรรมผู้เข้ารับการฝึกอบรม บ้านห้วยส้ม

ลำดับ	ชื่อ - นามสกุล	พฤติกรรมผู้เข้ารับการฝึกอบรม										
		ความตั้งใจและมุ่งมั่นในการฝึกอบรม	ความสามารถในการเรียนรู้ในเรื่องที่อบรม	การให้ความร่วมมือในการฝึกอบรม	ความกล้าในการซักถามและแสดงความคิดเห็น	การปฏิบัติงานร่วมกับผู้อื่นในกลุ่ม	ความกระตือรือร้นในการปฏิบัติงาน	มีทักษะ ปฏิบัติงานเป็นขั้นตอนและถูกต้อง	ความสามารถในการแก้ปัญหาเฉพาะหน้า	มีความเชื่อมั่นและกล้าปฏิบัติงานจริง	ความมีภาวะผู้นำในการปฏิบัติงานกลุ่ม	ดัชนีค่าเฉลี่ย
1	น.ส.สุกฤตา แซ่ว่าง	3	3	3	2	4	3	3	3	3	2	0.58
2	นายชัยศ แซ่ว่าง	3	3	3	3	4	3	3	3	3	3	0.62
3	นายชัยศิริ แซ่จ้าง	4	3	2	3	4	3	4	4	3	2	0.64
4	น.ส.ภรณ์ทิพย์ ท้าววรรณชาติ	4	4	4	3	4	4	4	3	4	3	0.74
5	นางวนิดา แสนว่าง	5	4	5	4	4	4	4	4	4	4	0.84
6	น.ส.กัญติษา ท้าววรรณชาติ	4	3	4	3	4	3	3	3	3	2	0.64
7	นายชัยดี แสนว่าง	3	3	3	3	4	3	3	3	3	3	0.62
8	นายสุรณ แสนว่าง	3	3	2	3	4	3	3	3	3	2	0.58
9	น.ส.ปาริชาติ สืบวัฒนกุล	5	4	4	4	4	4	4	4	4	4	0.82
10	น.ส.กัญญารัตน์ แสนว่าง	3	3	4	3	4	3	3	3	3	2	0.62
11	น.ส.อุไรวรรณ แสนว่าง	4	4	4	3	4	4	4	3	4	3	0.74
ดัชนีค่าเฉลี่ย		0.74	0.67	0.69	0.62	0.80	0.67	0.69	0.65	0.67	0.54	

4.6.2 ผลการแปลความหมายดัชนีค่าเฉลี่ยระดับพฤติกรรม

ตารางที่ 4.13 การแปลความหมายดัชนีค่าเฉลี่ยระดับพฤติกรรมรายบุคคล บ้านขุนตี่น้อย-บ้านปีพอ

ลำดับ	ชื่อ - นามสกุล	ดัชนีค่าเฉลี่ย	ระดับพฤติกรรม
1	นายอาทิตย์ กิตติเดชาเลิศ	0.60	ปานกลาง
2	นายสาริต เค่นเดือน	0.78	มาก
3	นายน้อยพอ รัตน์บุรีพนาคอน	0.72	มาก
4	นายสมศักดิ์ ต้านภัยพาล	0.76	มาก
5	นายคัลลอ ชะรอย	0.64	มาก
6	นายแทนู เป๊ะพอ	0.78	มาก
7	นายพัคจอ พอน่อ	0.82	มากที่สุด
8	นายสิทธิชัย วาโพ	0.74	มาก
9	นายอดิษฐ์ มะฮือ	0.60	ปานกลาง
10	นายชูจะ สุพอ	0.58	ปานกลาง
	เฉลี่ย	0.70	มาก

ตารางที่ 4.14 การแปลความหมายดัชนีค่าเฉลี่ยระดับพฤติกรรมรายด้าน บ้านขุนตี่น้อย-บ้านปีพอ

ด้าน	ดัชนีค่าเฉลี่ย	ระดับพฤติกรรม
ความตั้งใจและมุ่งมั่นในการฝึกอบรม	0.84	มากที่สุด
ความสามารถในการเรียนรู้ในเรื่องที่อบรม	0.72	มาก
การให้ความร่วมมือในการฝึกอบรม	0.76	มาก
ความกล้าในการซักถามและแสดงความคิดเห็น	0.66	มาก
การปฏิบัติงานร่วมกับผู้อื่นในกลุ่ม	0.74	มาก
ความกระตือรือร้นในการปฏิบัติงาน	0.76	มาก
ทักษะและปฏิบัติงานเป็นขั้นตอนและถูกต้อง	0.62	มาก
ความสามารถในการแก้ปัญหาเฉพาะหน้า	0.64	มาก
ความเชื่อมั่นและกล้าปฏิบัติงานจริง	0.68	มาก
ความมีภาวะผู้นำในการปฏิบัติงานกลุ่ม	0.60	ปานกลาง
เฉลี่ย	0.70	มาก

จากการพิจารณาผลการแปลความหมายดัชนีค่าเฉลี่ยระดับพฤติกรรมรายบุคคลของเยาวชน บ้านขุนตั้นน้อย-บ้านปิพอ ดังตารางที่ 4.13 พบว่า เยาวชนส่วนมากมีคะแนนพฤติกรรมในระดับมาก ซึ่งเยาวชนที่มีคะแนนพฤติกรรมในระดับปานกลาง มีจำนวน 3 คน คิดเป็นร้อยละ 30 ประกอบด้วย นายอาทิตย์ กิตติเดชาเลิศ นายดิษฐ์ มะฮือ และนายชูจะ สุพอ เยาวชนที่มีคะแนนพฤติกรรมในระดับมาก มีจำนวน 6 คน คิดเป็นร้อยละ 60 ประกอบด้วย นายสาธิต เด่นเดือน นายน้อยพอ รัตน์บุรีพนาคอน นายสมศักดิ์ ด้านภัยพาล นายดีลือ ชะรอย นายแทนู เป็ระพอ และนายสิทธิชัย วาโพ ส่วนเยาวชนที่มีคะแนนพฤติกรรมในระดับมากที่สุด มีจำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 10 คือ นายพัคจ่อ พอน่อ

ถ้าพิจารณาการแปลความหมายดัชนีค่าเฉลี่ยระดับพฤติกรรมในแต่ละด้าน ดังตารางที่ 4.14 พบว่า ส่วนมากมีคะแนนพฤติกรรมในระดับมาก ซึ่งคะแนนพฤติกรรมในระดับปานกลางมีจำนวน 1 ด้าน คือ ด้านความมีภาวะผู้นำในการปฏิบัติงานกลุ่ม คะแนนพฤติกรรมในระดับมาก มีจำนวน 8 ด้าน ประกอบด้วย ด้านความสามารถในการเรียนรู้ในเรื่องที่อบรม ด้านการให้ความร่วมมือในการฝึกอบรม ด้านความกล้าในการซักถามและแสดงความคิดเห็น ด้านการปฏิบัติงานร่วมกับผู้อื่นในกลุ่ม ด้านความกระตือรือร้นในการปฏิบัติงาน ด้านทักษะและปฏิบัติงานเป็นขั้นตอนและถูกต้อง ด้านความสามารถในการแก้ปัญหาเฉพาะหน้า และด้านความเชื่อมั่นและกล้าปฏิบัติงานจริง ส่วนคะแนนพฤติกรรมในระดับมากที่สุด มีจำนวน 1 ด้าน คือ ด้านความตั้งใจและมุ่งมั่นในการฝึกอบรม

ตารางที่ 4.15 การแปลความหมายดัชนีค่าเฉลี่ยระดับพฤติกรรมรายบุคคล บ้านวะ โด โกร

ลำดับ	ชื่อ - นามสกุล	ดัชนีค่าเฉลี่ย	ระดับพฤติกรรม
1	นายบุญธรรม ไพรพันธ์เพชร	0.84	มากที่สุด
2	นายพรชัย ไพรพันธ์นา	0.66	มาก
3	นายสมวงศ์ วงศ์ภูมิศิริ	0.80	มาก
4	นายโปแก่ พลอยงามไพ	0.70	มาก
5	นายพะดี เวียงแมนเมฆ	0.80	มาก
6	นายวีรากร สุขใจในวนา	0.86	มากที่สุด
7	นายสุคำ วงศ์ภูมิศิริ	0.74	มาก
8	นายเสรี เวียงพันศักดิ์	0.68	มาก
9	นายน้อยที เอื้ออารีไมตรีวนา	0.76	มาก
	เฉลี่ย	0.76	มาก

ตารางที่ 4.16 การแปลความหมายดัชนีค่าเฉลี่ยระดับพฤติกรรมรายด้าน บ้านวะโคโกร

ด้าน	ดัชนีค่าเฉลี่ย	ระดับพฤติกรรม
ความตั้งใจและมุ่งมั่นในการฝึกอบรม	0.91	มากที่สุด
ความสามารถในการเรียนรู้ในเรื่องที่อบรม	0.71	มาก
การให้ความร่วมมือในการฝึกอบรม	0.84	มากที่สุด
ความกล้าในการซักถามและแสดงความคิดเห็น	0.71	มาก
การปฏิบัติงานร่วมกับผู้อื่นในกลุ่ม	0.80	มาก
ความกระตือรือร้นในการปฏิบัติงาน	0.82	มากที่สุด
ทักษะและปฏิบัติงานเป็นขั้นตอนและถูกต้อง	0.71	มาก
ความสามารถในการแก้ปัญหาเฉพาะหน้า	0.71	มาก
ความเชื่อมั่นและกล้าปฏิบัติงานจริง	0.73	มาก
ความมีภาวะผู้นำในการปฏิบัติงานกลุ่ม	0.64	มาก
เฉลี่ย	0.76	มาก

จากการพิจารณาผลการแปลความหมายดัชนีค่าเฉลี่ยระดับพฤติกรรมรายบุคคลของเยาวชนบ้านวะโคโกร ดังตารางที่ 4.15 พบว่า เยาวชนส่วนมากมีคะแนนพฤติกรรมในระดับมาก ซึ่งเยาวชนที่มีคะแนนพฤติกรรมในระดับมาก มีจำนวน 7 คน คิดเป็นร้อยละ 78 ประกอบด้วย นายพรชัย ไพรพันนา นายสมวงศ์ วงศ์ภูมิศิริ นายโปแก้ว พลอยงามไพร นายพะดี เวียงเม้นเมฆ นายสุคำ วงศ์ภูมิศิริ นายเสรี เวียงพันศักดิ์ และนายเสรี เวียงพันศักดิ์ ส่วนเยาวชนที่มีคะแนนพฤติกรรมในระดับมากที่สุด มีจำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 22 ประกอบด้วย นายวีรากร สุขใจในวนา และนายบุญธรรม ไพรพันเพชร

ถ้าพิจารณาการแปลความหมายดัชนีค่าเฉลี่ยระดับพฤติกรรมในแต่ละด้าน ดังตารางที่ 4.16 พบว่า ส่วนมากมีคะแนนพฤติกรรมในระดับมาก ซึ่งคะแนนพฤติกรรมในระดับมาก มีจำนวน 7 ด้าน ประกอบด้วย ด้านความสามารถในการเรียนรู้ในเรื่องที่อบรม ด้านความกล้าในการซักถามและแสดงความคิดเห็น ด้านการปฏิบัติงานร่วมกับผู้อื่นในกลุ่ม ด้านทักษะและปฏิบัติงานเป็นขั้นตอนและถูกต้อง ด้านความสามารถในการแก้ปัญหาเฉพาะหน้า ด้านความเชื่อมั่นและกล้าปฏิบัติงานจริง และด้านความมีภาวะผู้นำในการปฏิบัติงานกลุ่ม และคะแนนพฤติกรรมในระดับมากที่สุด มีจำนวน 3 ด้าน ประกอบด้วย ด้านความตั้งใจและมุ่งมั่นในการฝึกอบรม ด้านการให้ความร่วมมือในการฝึกอบรม และด้านความกระตือรือร้นในการปฏิบัติงาน

ตารางที่ 4.17 การแปลความหมายดัชนีค่าเฉลี่ยระดับพฤติกรรมรายบุคคล บ้านห้วยฮ่อม

ลำดับ	ชื่อ – นามสกุล	ดัชนีค่าเฉลี่ย	ระดับพฤติกรรม
1	น.ส.สุกฤตา แซ่ว่าง	0.58	ปานกลาง
2	นายชัยยศ แซ่ว่าง	0.62	มาก
3	นายชัยศิริ แซ่จ้าง	0.64	มาก
4	น.ส.ภรณ์ทิพย์ ท้าววรรณชาติ	0.74	มาก
5	นางวนิดา แสนว่าง	0.84	มากที่สุด
6	น.ส.กัญฉิษา ท้าววรรณชาติ	0.64	มาก
7	นายชัยดี แสนว่าง	0.62	มาก
8	นายสุรชน แสนว่าง	0.58	ปานกลาง
9	น.ส.ปาริชาติ สืบวัฒนกุล	0.82	มากที่สุด
10	น.ส.กัญญารัตน์ แสนว่าง	0.62	มาก
11	น.ส.อุไรวรรณ แสนว่าง	0.74	มาก
	เฉลี่ย	0.67	มาก

ตารางที่ 4.18 การแปลความหมายดัชนีค่าเฉลี่ยระดับพฤติกรรมรายด้าน บ้านห้วยฮ่อม

ด้าน	ดัชนีค่าเฉลี่ย	ระดับพฤติกรรม
ความตั้งใจและมุ่งมั่นในการฝึกอบรม	0.74	มาก
ความสามารถในการเรียนรู้ในเรื่องที่อบรม	0.67	มาก
การให้ความร่วมมือในการฝึกอบรม	0.69	มาก
ความกล้าในการซักถามและแสดงความคิดเห็น	0.62	มาก
การปฏิบัติงานร่วมกับผู้อื่นในกลุ่ม	0.80	มาก
ความกระตือรือร้นในการปฏิบัติงาน	0.67	มาก
ทักษะและปฏิบัติงานเป็นขั้นตอนและถูกต้อง	0.69	มาก
ความสามารถในการแก้ปัญหาเฉพาะหน้า	0.65	มาก
ความเชื่อมั่นและกล้าปฏิบัติงานจริง	0.67	มาก
ความมีภาวะผู้นำในการปฏิบัติงานกลุ่ม	0.54	ปานกลาง
เฉลี่ย	0.67	มาก

จากการพิจารณาผลการแปลความหมายดัชนีค่าเฉลี่ยระดับพฤติกรรมรายบุคคลของเยาวชน บ้านห้วยฮ่อม ดังตารางที่ 4.17 พบว่า เยาวชนส่วนมากมีคะแนนพฤติกรรมในระดับมาก ซึ่งเยาวชนที่มีคะแนนพฤติกรรมในระดับปานกลาง มีจำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 18 ประกอบด้วย นางสาวสุกฤดา แซ่ว่าง และนายสุรณ แสนว่าง เยาวชนที่มีคะแนนพฤติกรรมในระดับมาก มีจำนวน 7 คน คิดเป็นร้อยละ 64 ประกอบด้วย นายชัยยศ แซ่ว่าง นายชัยศิริ แซ่จ้าง นายชัยดี แสนว่าง นางสาวภรณ์ทิพย์ ท้าววรรณชาติ นางสาวกัญฉิชา ท้าววรรณชาติ นางสาวกัญญารัตน์ แสนว่าง และนางสาวอุไรวรรณ แสนว่าง และเยาวชนที่มีคะแนนพฤติกรรมในระดับมากที่สุด มีจำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 18 ประกอบด้วย นางวนิดา แสนว่าง และนางสาวปาริชาติ สืบวัฒนกุล

ถ้าพิจารณาการแปลความหมายดัชนีค่าเฉลี่ยระดับพฤติกรรมในแต่ละด้าน ดังตารางที่ 4.18 พบว่า ส่วนมากมีคะแนนพฤติกรรมในระดับมาก ซึ่งคะแนนพฤติกรรมในระดับปานกลาง มีจำนวน 1 ด้าน คือ ด้านความมีภาวะผู้นำในการปฏิบัติงานกลุ่ม คะแนนพฤติกรรมในระดับมาก มีจำนวน 9 ด้าน ประกอบด้วย ด้านความตั้งใจและมุ่งมั่นในการฝึกอบรม ด้านความสามารถในการเรียนรู้ในเรื่องที่อบรม ด้านการให้ความร่วมมือในการฝึกอบรม ด้านความกล้าในการซักถาม และแสดงความคิดเห็น ด้านการปฏิบัติงานร่วมกับผู้อื่นในกลุ่ม ด้านความกระตือรือร้นในการปฏิบัติงาน ด้านทักษะและปฏิบัติงานเป็นขั้นตอนและถูกต้อง ด้านความสามารถในการแก้ปัญหาเฉพาะหน้า และด้านความเชื่อมั่นและกล้าปฏิบัติงานจริง

4.7 ผลการประเมินก่อนและหลังกิจกรรมการเรียนรู้

แบบประเมินผลการเรียนรู้ทั้งก่อนและหลังการใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่ใช้เทคนิคการสอนด้วยวิธีการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม ซึ่งแบบประเมินจะเป็นลักษณะแบบทดสอบปรนัย (แบบถูก-ผิด) โดยมีจำนวนคำถามทั้งหมด 20 คำถาม และกำหนดระดับคะแนนและผลการประเมินดังต่อไปนี้

คะแนนที่ได้	19 - 20 คะแนน	ผลการประเมิน	ดีมาก
คะแนนที่ได้	16 - 18 คะแนน	ผลการประเมิน	ดี
คะแนนที่ได้	13 - 15 คะแนน	ผลการประเมิน	พอใช้
คะแนนที่ได้	10 - 12 คะแนน	ผลการประเมิน	อ่อน
คะแนนที่ได้	0 - 9 คะแนน	ผลการประเมิน	ตก

ผลการประเมินการเรียนรู้ทั้งก่อนและหลังการใช้รูปแบบรูปแบบการจัดการเรียนรู้ แสดงดังตารางที่ 4.19 - 4.21

ตารางที่ 4.19 ผลการประเมินก่อนและหลังกิจกรรมการเรียนรู้ของผู้เข้ารับการฝึกอบรม
บ้านขุนตั้นน้อย-บ้านปิพอ

ลำดับ	ชื่อ – นามสกุล	คะแนนที่ได้ (เต็ม 20 คะแนน)		ผลการประเมิน	
		ก่อน	หลัง	ก่อน	หลัง
1	นายอาทิตย์ กิตติเดชาเลิศ	9	15	ตก	พอใช้
2	นายสาธิต เคนเดือน	10	16	อ่อน	ดี
3	นายน้อยพอ รัตน์บุรีพนาดอน	10	16	อ่อน	ดี
4	นายสมศักดิ์ ด้านภัยพาล	12	17	อ่อน	ดี
5	นายดีลล อชะรอย	8	15	ตก	พอใช้
6	นายเนทู เป็ระพอ	12	18	อ่อน	ดี
7	นายพัคจอ พอน่อ	9	14	ตก	พอใช้
8	นายสิทธิชัย วาโพ	10	14	อ่อน	พอใช้
9	นายอดิษฐ์ มะฮือ	8	15	ตก	พอใช้
10	นายชูจะ สุพอ	7	14	ตก	พอใช้
	ค่าเฉลี่ย	9.3	15.4	ตก	พอใช้

จากการพิจารณาผลการประเมินการเรียนรู้ทั้งก่อนและหลังการใช้รูปแบบจัดการเรียนรู้ของ
เยาวชนบ้านขุนตั้นน้อย-บ้านปิพอ ดังตารางที่ 4.19 พบว่า ในภาพรวมเยาวชนมีผลการประเมิน
หลังจากการจัดการเรียนรู้ดีขึ้นเมื่อเทียบกับผลการประเมินก่อนการจัดการเรียนรู้ โดยคะแนนเฉลี่ย
ก่อนการจัดการเรียนรู้อยู่ในระดับตก หลังการจัดการเรียนรู้คะแนนเฉลี่ยอยู่ในระดับพอใช้ ส่วน
เยาวชนที่มีผลการประเมินหลังการจัดการเรียนรู้ที่ดีที่สุด ได้ระดับดี มีจำนวน 4 คน คิดเป็นร้อยละ
40 ประกอบด้วย นายสาธิต เคนเดือน นายน้อยพอ รัตน์บุรีพนาดอน นายสมศักดิ์ ด้านภัยพาล และ
นายเนทู เป็ระพอ

ตารางที่ 4.20 ผลการประเมินก่อนและหลังกิจกรรมการเรียนรู้ของผู้เข้ารับการศึกษา บ้านวะโคโกร

ลำดับ	ชื่อ - นามสกุล	คะแนนที่ได้ (เต็ม 20 คะแนน)		ผลการประเมิน	
		ก่อน	หลัง	ก่อน	หลัง
1	นายบุญธรรม ไพรพันเพชร	12	17	อ่อน	ดี
2	นายพรชัย ไพรพันนา	10	16	อ่อน	ดี
3	นายสมวงศ์ วงศ์ภูมิศิริ	11	16	อ่อน	ดี
4	นายโปแก่ พลอยงามไพร	12	16	อ่อน	ดี
5	นายพะดี เวียงแน่นเมฆ	10	15	อ่อน	พอใช้
6	นายวีรากร สุขใจในวนา	14	19	พอใช้	ดีมาก
7	นายสุคำ วงศ์ภูมิศิริ	10	15	อ่อน	พอใช้
8	นายเสรี เวียงพันศักดิ์	12	16	อ่อน	ดี
9	นายনীที เอ่ออารีไมตรีวนา	11	15	อ่อน	พอใช้
	ค่าเฉลี่ย	11.3	16.1	อ่อน	ดี

จากการพิจารณาผลการประเมินการเรียนรู้ทั้งก่อนและหลังการใช้รูปแบบจัดการเรียนรู้ของเยาวชนบ้านวะโคโกร ดังตารางที่ 4.20 พบว่า ในภาพรวมเยาวชนมีผลการประเมินหลังจากการจัดการเรียนรู้ดีขึ้นเมื่อเทียบกับผลการประเมินก่อนการจัดการเรียนรู้ โดยคะแนนเฉลี่ยก่อนการจัดการเรียนรู้อยู่ในระดับอ่อน หลังการจัดการเรียนรู้คะแนนเฉลี่ยอยู่ในระดับดี ส่วนเยาวชนที่มีผลการประเมินหลังการจัดการเรียนรู้ที่ดีที่สุด ได้ระดับดีมาก มีจำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 11 คือ นายวีรากร สุขใจในวนา

ตารางที่ 4.21 ผลการประเมินก่อนและหลังกิจกรรมการเรียนรู้ของผู้เข้ารับการฝึกอบรม บ้านห้วยฮ่อม

ลำดับ	ชื่อ – นามสกุล	คะแนนที่ได้ (เต็ม 20 คะแนน)		ผลการประเมิน	
		ก่อน	หลัง	ก่อน	หลัง
1	น.ส.สุกฤตา แซ่ว่าง	6	14	ตก	พอใช้
2	นายชัยยศ แซ่ว่าง	7	14	ตก	พอใช้
3	นายชัยศิริ แซ่จ่าง	9	16	ตก	ดี
4	น.ส.ภรณ์ทิพย์ ท้าววรรณชาติ	9	16	ตก	ดี
5	นางวนิดา แสนว่าง	11	18	อ่อน	ดีมาก
6	น.ส.กัญติษา ท้าววรรณชาติ	7	14	ตก	พอใช้
7	นายชัยดี แสนว่าง	9	14	ตก	พอใช้
8	นายสุรณ แสนว่าง	8	13	ตก	พอใช้
9	น.ส.ปาริชาติ สืบวัฒนกุล	10	17	อ่อน	ดี
10	น.ส.กัญญารัตน์ แสนว่าง	8	14	ตก	พอใช้
11	น.ส.อุไรวรรณ แสนว่าง	8	17	ตก	ดี
	ค่าเฉลี่ย	8.4	15.2	ตก	พอใช้

จากการพิจารณาผลการประเมินการเรียนรู้ทั้งก่อนและหลังการใช้รูปแบบจัดการเรียนรู้ของเยาวชนบ้านห้วยฮ่อม ดังตารางที่ 4.21 พบว่า ในภาพรวมเยาวชนมีผลการประเมินหลังจากการจัดการเรียนรู้ดีขึ้นเมื่อเทียบกับผลการประเมินก่อนการจัดการเรียนรู้ โดยคะแนนเฉลี่ยก่อนการจัดการเรียนรู้อยู่ในระดับตก หลังการจัดการเรียนรู้คะแนนเฉลี่ยอยู่ในระดับพอใช้ ส่วนเยาวชนที่มีผลการประเมินหลังการจัดการเรียนรู้ที่ดีที่สุด ได้ระดับดีมาก มีจำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 9 คือ นางวนิดา แสนว่าง

4.8 ผลการประเมินทัศนคติต่อวิธีใช้กระบวนการเรียนรู้

ผลการประเมินทัศนคติต่อวิธีใช้กระบวนการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมของเยาวชนทั้ง 3 ชุมชน สามารถแบ่งออกได้เป็น 4 ส่วน ดังนี้

- 1) ผลการวิเคราะห์ข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม ด้วยความถี่ (Frequency) และร้อยละ (Percentage)
- 2) ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับทัศนคติต่อวิธีใช้กระบวนการเรียนรู้ โดยหาค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)
- 3) ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของการแสดงทัศนคติต่อวิธีใช้กระบวนการเรียนรู้ โดยจำแนกตามชนเผ่า
- 4) ผลการวิเคราะห์คำถามปลายเปิด ข้อมูลเกี่ยวกับข้อเสนอแนะ ดี ชม ในการอบรม และหัวข้อที่ผู้เข้าอบรมสนใจที่จะเข้ารับการอบรมครั้งต่อไป โดยใช้วิธีการสังเคราะห์ข้อความหรือสรุปความ โดยจำแนกเป็นประเด็น

4.8.1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยใช้ความถี่ (Frequency) และร้อยละ (Percentage) แสดงดังตารางที่ 4.22 – 4.25

ตารางที่ 4.22 จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามเพศ

เพศ	จำนวน	ร้อยละ
ชาย	23	76.7
หญิง	7	23.3
รวม	30	100

ตารางที่ 4.23 จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามอายุ

อายุ	จำนวน	ร้อยละ
10-20 ปี	16	53.3
21-30 ปี	9	30.0
31 ปี ขึ้นไป	5	16.7
รวม	30	100

ตารางที่ 4.24 จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามการศึกษา

ระดับการศึกษา	จำนวน	ร้อยละ
ไม่ได้ศึกษา	5	16.7
ประถมศึกษาปีที่ 6	10	33.3
มัธยมศึกษาปีที่ 3	8	26.7
มัธยมศึกษาปีที่ 6	6	20.0
ปริญญาตรี	1	3.3
รวม	30	100

ตารางที่ 4.25 จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามชนเผ่า

ชนเผ่า	จำนวน	ร้อยละ
กะเหรี่ยง	19	63.3
ม้ง	11	36.7
รวม	30	100

4.8.2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับทัศนคติต่อวิธีใช้กระบวนการเรียนรู้ โดยหาค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) แสดงดังตารางที่ 4.26 – 4.31

ตารางที่ 4.26 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของทัศนคติต่อวิธีใช้กระบวนการเรียนรู้ ภาพรวม จำแนกรายด้าน

ทัศนคติต่อวิธีใช้กระบวนการเรียนรู้	\bar{X}	S	ระดับทัศนคติ
1. ด้านหลักสูตรและเนื้อหาการเรียนรู้	4.3	0.303	มากที่สุด
2. ด้านรูปแบบการจัดการเรียนรู้	4.2	0.256	มากที่สุด
3. ด้านวิทยากรและเทคนิคการสอน	4.4	0.346	มากที่สุด
4. ด้านสื่อการสอนประกอบการจัดการเรียนรู้	4.4	0.377	มากที่สุด
5. ด้านสถานที่และระยะเวลา	3.9	0.418	มาก
เฉลี่ย	4.2	0.236	มากที่สุด

ตารางที่ 4.27 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของทัศนคติต่อวิธีใช้กระบวนการเรียนรู้
ด้านหลักสูตรและเนื้อหาการเรียนรู้

ด้านหลักสูตรและเนื้อหาการเรียนรู้	\bar{X}	S	ระดับทัศนคติ
1. หลักสูตรการอบรมตรงตามความต้องการของ ผู้เข้าอบรม	4.8	0.405	มากที่สุด
2. หัวข้อการอบรมในแต่ละหลักสูตรมี ความเหมาะสม	4.4	0.508	มากที่สุด
3. ปริมาณเนื้อหาในแต่ละหัวข้อการอบรมมี ความเหมาะสม	3.9	0.442	มาก
4. ความยากง่ายของเนื้อหาในแต่ละหัวข้อ การอบรมมีความเหมาะสม	3.6	0.498	มาก
5. การอบรมมีประโยชน์สามารถนำไปใช้ได้จริง	4.8	0.442	มากที่สุด
เฉลี่ย	4.3	0.303	มากที่สุด

ตารางที่ 4.28 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของทัศนคติต่อวิธีใช้กระบวนการเรียนรู้
ด้านรูปแบบการจัดการเรียนรู้

ด้านรูปแบบการจัดการเรียนรู้	\bar{X}	S	ระดับทัศนคติ
1. การจัดการเรียนรู้ที่ให้ผู้เข้าอบรมมีส่วนร่วม ในการเลือกหัวข้อและเนื้อหาการอบรม	4.3	0.465	มากที่สุด
2. เปิดโอกาสให้ผู้เข้าร่วมอบรมแลกเปลี่ยน ประสบการณ์และเรียนรู้ร่วมกัน	3.8	0.760	มาก
3. การสอนแบบวิธีการบรรยายประกอบการสาธิต ปฏิบัติงานจริง	4.4	0.498	มากที่สุด
4. ผู้เข้าอบรมได้ฝึกปฏิบัติจริงเหมาะสมกับเนื้อหา การอบรม	4.5	0.508	มากที่สุด
5. ให้ผู้เข้าอบรมได้ทบทวนการฝึกปฏิบัติจริง จนเกิดความชำนาญ	3.9	0.711	มาก
เฉลี่ย	4.2	0.256	มากที่สุด

ตารางที่ 4.29 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของทัศนคติต่อวิธีใช้กระบวนการเรียนรู้
ด้านวิทยาการและเทคนิคการสอน

ด้านวิทยาการและเทคนิคการสอน	\bar{X}	S	ระดับทัศนคติ
1. วิทยากรมีความรู้ความสามารถตรงตามเนื้อหา ที่สอน	4.5	0.508	มากที่สุด
2. วิทยากรมีความสามารถในการถ่ายทอดความรู้ และการสาธิตการปฏิบัติงานจริง	4.4	0.739	มากที่สุด
3. วิทยากรเปิดโอกาสให้ซักถามและแสดง ความคิดเห็น	4.5	0.601	มากที่สุด
4. วิทยากรตอบคำถามได้ตรงประเด็นและชัดเจน	4.1	0.634	มากที่สุด
5. วิทยากรอธิบายพร้อมยกตัวอย่างที่เข้าใจง่าย	4.4	0.508	มากที่สุด
เฉลี่ย	4.4	0.346	มากที่สุด

ตารางที่ 4.30 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของทัศนคติต่อวิธีใช้กระบวนการเรียนรู้
ด้านสื่อการสอนประกอบการจัดการเรียนรู้

ด้านสื่อการสอนประกอบการจัดการเรียนรู้	\bar{X}	S	ระดับทัศนคติ
1. สื่อการสอนเหมาะสมกับเนื้อหาของการอบรม	4.6	0.498	มากที่สุด
2. สื่อการสอนมีความหลากหลาย	4.4	0.819	มากที่สุด
3. สื่อการสอนเข้าใจง่าย	4.2	0.666	มากที่สุด
4. สื่อการสอนมีความทันสมัยและน่าสนใจ	4.4	0.592	มากที่สุด
5. สื่อการสอนเพียงพอกับจำนวนผู้เข้าอบรม	4.2	0.487	มากที่สุด
เฉลี่ย	4.4	0.377	มากที่สุด

ตารางที่ 4.31 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของทัศนคติต่อวิธีใช้กระบวนการเรียนรู้ ด้านสถานที่และระยะเวลา

ด้านสถานที่และระยะเวลา	\bar{X}	S	ระดับทัศนคติ
1. สถานที่สะอาด สะดวก และปลอดภัย	3.6	0.806	มาก
2. ความพร้อมของสถานที่ เครื่องมือ และอุปกรณ์	4.1	0.634	มากที่สุด
3. สิ่งแวดล้อมบริเวณสถานที่จัดกิจกรรมการเรียนรู้มีความเหมาะสม	3.8	0.689	มาก
4. ระยะเวลาในการอบรมมีความเหมาะสม	3.9	0.634	มาก
5. ช่วงเวลาในการจัดการเรียนรู้มีความเหมาะสม	4.2	0.689	มากที่สุด
เฉลี่ย	3.9	0.418	มาก

จากการพิจารณาผลการประเมินทัศนคติต่อวิธีใช้กระบวนการเรียนรู้ แสดงดังตารางที่ 4.26 – 4.31 พบว่า ในภาพรวมเยาวชนทั้ง 3 ชุมชน มีค่าเฉลี่ยทัศนคติต่อวิธีใช้กระบวนการเรียนรู้ อยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า เยาวชนทั้ง 3 ชุมชน มีค่าเฉลี่ยทัศนคติต่อวิธีใช้กระบวนการเรียนรู้อยู่ในระดับมากที่สุด 4 ด้าน ประกอบด้วย 1) ด้านหลักสูตรและเนื้อหาการเรียนรู้ 2) ด้านรูปแบบการจัดการเรียนรู้ 3) ด้านวิทยากรและเทคนิคการสอน และ 4) ด้านสื่อการสอนประกอบการจัดการเรียนรู้ ส่วนด้านสถานที่และระยะเวลามีค่าเฉลี่ยทัศนคติต่อวิธีใช้กระบวนการเรียนรู้อยู่ในระดับมาก

4.9 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของการแสดงทัศนคติต่อวิธีใช้กระบวนการเรียนรู้

ในการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของการแสดงทัศนคติต่อวิธีใช้กระบวนการเรียนรู้ จำแนกตามชนเผ่า คณะผู้วิจัยได้เลือกใช้ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 ความแปรปรวนของประชากรทั้งสองกลุ่มไม่เท่ากัน และกำหนดสมมติฐานในการวิจัยครั้งนี้ คือ

$H_0 : \mu_1 = \mu_2$ (เยาวชนม้งและเยาวชนกะเหรี่ยงมีค่าเฉลี่ยของการแสดงทัศนคติต่อวิธีใช้กระบวนการเรียนรู้ ไม่แตกต่างกัน)

$H_1 : \mu_1 \neq \mu_2$ (เยาวชนม้งและเยาวชนกะเหรี่ยงมีค่าเฉลี่ยของการแสดงทัศนคติต่อวิธีใช้กระบวนการเรียนรู้ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ)

และกำหนดสัญลักษณ์ที่ใช้ในการแปลความหมาย ดังต่อไปนี้

t_{cal} คือ ค่าสถิติทดสอบสมมติฐานค่าที่ที่ได้จากการคำนวณ

t_{table} คือ ค่าสถิติทดสอบสมมติฐานค่าที่ที่ได้จากตารางแจกแจงที่ (two-tailed test)

ค่าสถิติทดสอบสมมติฐานค่าที่ที่ได้จากการคำนวณ (t_{cal}) หาได้จากการคำนวณโดยใช้สูตรทางสถิติ คือ

$$t_{cal} = \frac{\bar{X}_1 - \bar{X}_2}{\sqrt{\frac{S_1^2}{n_1} + \frac{S_2^2}{n_2}}}$$

โดยที่

\bar{X}_1 คือ ค่าเฉลี่ยของการแสดงทัศนคติของกลุ่มตัวอย่างเยาวชนมั่ง

\bar{X}_2 คือ ค่าเฉลี่ยของการแสดงทัศนคติของกลุ่มตัวอย่างเยาวชนกะเหรี่ยง

S_1 คือ ค่าความแปรปรวนของกลุ่มตัวอย่างเยาวชนมั่ง

S_2 คือ ค่าความแปรปรวนของกลุ่มตัวอย่างเยาวชนกะเหรี่ยง

n_1 คือ ขนาดของกลุ่มตัวอย่างเยาวชนมั่ง

n_2 คือ ขนาดของกลุ่มตัวอย่างเยาวชนกะเหรี่ยง

ค่าสถิติทดสอบสมมติฐานค่าที่ที่ได้จากตารางแจกแจงที่ (t_{table}) แบบ two-tailed test สามารถหาได้จากตารางแจกแจงที่ แสดงดังภาคผนวก ง

วิธีการวิเคราะห์ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของการแสดงทัศนคติต่อวิธีใช้กระบวนการเรียนรู้ของเยาวชนมั่งและกะเหรี่ยง มีขั้นตอน คือ หาค่าสถิติทดสอบสมมติฐานค่าที่ที่ได้จากการคำนวณ (t_{cal}) และหาค่าสถิติทดสอบสมมติฐานค่าที่ที่ได้จากตารางแจกแจงที่ (t_{table}) แล้วนำค่าสถิติทดสอบสมมติฐานทั้งสองมาเปรียบเทียบกัน โดยมีเงื่อนไขดังต่อไปนี้

1. ถ้า t_{cal} อยู่ในช่วง t_{table} แสดงว่ายอมรับ H_0 หมายความว่า เยาวชนมั่งและเยาวชนกะเหรี่ยงมีค่าเฉลี่ยของการแสดงทัศนคติต่อวิธีใช้กระบวนการเรียนรู้ ไม่แตกต่างกัน

2. ถ้า t_{cal} ไม่อยู่ในช่วง t_{table} แสดงว่าปฏิเสธ H_0 หมายความว่า เยาวชนมั่งและเยาวชนกะเหรี่ยงมีค่าเฉลี่ยของการแสดงทัศนคติต่อวิธีใช้กระบวนการเรียนรู้ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ

ตารางที่ 4.32 เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยทัศนคติต่อวิธีใช้กระบวนการเรียนรู้ จำแนกตามชนเผ่า

ทัศนคติต่อวิธีใช้กระบวนการเรียนรู้	ชนเผ่า				t_{cal}	t_{table}
	ม้ง		กะเหรี่ยง			
	\bar{X}	S	\bar{X}	S		
1. ด้านหลักสูตรและเนื้อหาการเรียนรู้	4.56	0.157	4.21	0.205	5.25	± 2.131
2. ด้านรูปแบบการจัดการเรียนรู้	4.36	0.278	4.12	0.223	2.44	± 2.131
3. ด้านวิทยากรและเทคนิคการสอน	4.80	0.188	4.24	0.262	6.78	± 2.131
4. ด้านสื่อการสอนประกอบการจัดการเรียนรู้	4.40	0.531	4.33	0.306	0.40	± 2.131
5. ด้านสถานที่และระยะเวลา	4.36	0.428	3.79	0.304	3.89	± 2.131
เฉลี่ย	4.50	0.261	4.14	0.143	4.22	± 2.131

จากการพิจารณาผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยทัศนคติต่อวิธีใช้กระบวนการเรียนรู้ จำแนกตามชนเผ่า พบว่า ในภาพรวมค่าสถิติทดสอบสมมติฐานค่าที่ที่ได้จากการคำนวณ (t_{cal}) ไม่อยู่ในช่วงค่าสถิติทดสอบสมมติฐานค่าที่ที่ได้จากตารางแจกแจงที่ (t_{table}) นั้นแสดงว่าปฏิเสธ H_0 ดังนั้นสรุปได้ว่า ในภาพรวมเยาวชนชนม้งและเยาวชนชนกะเหรี่ยงมีค่าเฉลี่ยของการแสดงทัศนคติต่อวิธีใช้กระบวนการเรียนรู้ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05 ในส่วนการพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านหลักสูตรและเนื้อหาการเรียนรู้ ด้านรูปแบบการจัดการเรียนรู้ ด้านวิทยากรและเทคนิคการสอน และด้านสถานที่และระยะเวลา มีค่าสถิติทดสอบสมมติฐานค่าที่ที่ได้จากการคำนวณ ไม่อยู่ในช่วงค่าสถิติทดสอบสมมติฐานค่าที่ที่ได้จากตารางแจกแจงที่ นั้นแสดงว่าปฏิเสธ H_0 ดังนั้นสรุปได้ว่า ด้านหลักสูตรและเนื้อหาการเรียนรู้ ด้านรูปแบบการจัดการเรียนรู้ ด้านวิทยากรและเทคนิคการสอน และด้านสถานที่และระยะเวลา เยาวชนม้งและเยาวชนชนกะเหรี่ยงมีค่าเฉลี่ยของการแสดงทัศนคติต่อวิธีใช้กระบวนการเรียนรู้ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05 ส่วนด้านสื่อการสอนประกอบการจัดการเรียนรู้ มีค่าสถิติทดสอบสมมติฐานค่าที่ที่ได้จากการคำนวณ อยู่ในช่วงค่าสถิติทดสอบสมมติฐานค่าที่ที่ได้จากตารางแจกแจงที่ นั้นแสดงว่ายอมรับ H_0 ดังนั้นสรุปได้ว่า ด้านสื่อการสอนประกอบการจัดการเรียนรู้ เยาวชนม้งและเยาวชนชนกะเหรี่ยงมีค่าเฉลี่ยของการแสดงทัศนคติต่อวิธีใช้กระบวนการเรียนรู้ ไม่แตกต่างกัน

4.10 ผลการวิเคราะห์คำถามปลายเปิด

4.10.1 ข้อเสนอแนะ ดี ชม ในการอบรม

จากการวิเคราะห์คำถามปลายเปิดจากแบบสอบถาม สามารถสรุปข้อเสนอแนะ ดี ชม ในการอบรม คือ ในแต่ละวันควรจะอบรมในช่วงเวลา 09:00 – 16:00 น. ควรมีการทบทวนเนื้อหาในแต่ละหัวข้อและจัดการอบรมอย่างต่อเนื่อง

4.10.2 หัวข้อที่เยาวชนสนใจเข้าอบรมครั้งต่อไป

เยาวชนบ้านวะโดโกรและเยาวชนบ้านขุนตื้นน้อย-บ้านปิพอ มีความสนใจที่จะได้รับการพัฒนาต่อจากการฝึกอบรมในปัจจุบัน คือ อยากจะฝึกอบรมในหัวข้อการซ่อมระบบเครื่องยนต์และระบบไฟฟ้าของรถจักรยานยนต์ ส่วนเยาวชนบ้านห้วยฮ่อมสนใจอบรมในหัวข้อการปลูกมะม่วง การเพาะเห็ดชนิดอื่นๆ เพิ่มเติม เช่น เห็ดฟาง เห็ดหอม เห็ดลม และสนใจการเลี้ยงกบอย่างต่อเนื่องเพื่อให้เกิดความชำนาญ

4.11 ผลการสังเคราะห์ปัจจัยและเงื่อนไขการพัฒนาภาวะผู้นำในกลุ่มเยาวชนกะเหรี่ยงและม้ง

จากการที่คณะผู้วิจัยได้ดำเนินการวิจัยเกี่ยวกับการพัฒนาภาวะผู้นำในกลุ่มเยาวชนโดยใช้เทคนิคกระบวนการฝึกอบรมในขณะปฏิบัติงาน (on the job training) สามารถสังเคราะห์ปัจจัยและเงื่อนไขการพัฒนาภาวะผู้นำในกลุ่มเยาวชนกะเหรี่ยงและม้ง ได้ดังต่อไปนี้

4.11.1 เงื่อนไขการพัฒนาภาวะผู้นำในกลุ่มเยาวชนกะเหรี่ยงและม้ง

- 1) เยาวชนจะต้องสมัครใจเข้ารับการพัฒนา
- 2) เยาวชนจะต้องอาศัยอยู่ในชุมชนและมีเวลาว่างที่จะเข้ารับการพัฒนา
- 3) เยาวชนจะต้องมีส่วนร่วมในการคัดเลือกหัวข้อการเรียนรู้

4.11.2 ปัจจัยการพัฒนาภาวะผู้นำในกลุ่มเยาวชนกะเหรี่ยงและม้ง

- 1) ปัจจัยด้านชนเผ่าและศักยภาพของชุมชน
- 2) ปัจจัยด้านการศึกษา
- 3) ปัจจัยด้านภาษา

4.12 ผลการสังเคราะห์แนวปฏิบัติการพัฒนาภาวะผู้นำในกลุ่มเยาวชนกะเหรี่ยงและม้ง

จากการที่คณะผู้วิจัยได้ดำเนินการวิจัยเกี่ยวกับการพัฒนาภาวะผู้นำในกลุ่มเยาวชนโดยใช้เทคนิคกระบวนการฝึกอบรมในขณะปฏิบัติงาน (on the job training) สามารถสังเคราะห์และสรุปแนวปฏิบัติการพัฒนาภาวะผู้นำในกลุ่มเยาวชนกะเหรี่ยงและม้ง ได้ดังต่อไปนี้

4.12.1 ขั้นตอนวางแผนการดำเนินงาน ประชุมระดมสมองร่วมกันระหว่างทีมผู้ดำเนินงาน ผู้นำชุมชนและกลุ่มเยาวชน เพื่อวางแผนและกำหนดกรอบการดำเนินงาน

4.12.2 ขั้นตอนศึกษาเป้าหมายและแผนการพัฒนาชุมชนทั้งในปัจจุบันและในอนาคตของชุมชนที่เยาวชนอาศัยอยู่ โดยการทบทวนวรรณกรรม ได้แก่ แผนชุมชนและการสัมภาษณ์ผู้นำชุมชน

4.12.3 ขั้นตอนออกแบบกระบวนการจัดการเรียนรู้

4.12.4 ขั้นตอนดำเนินกระบวนการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมโดยการเรียนรู้มุ่งเน้นเพื่อการพัฒนา 3 ด้าน คือ ความรู้ ทักษะ และทัศนคติต่อตนเองและชุมชน

4.12.5 ขั้นตอนทบทวนและปรับปรุงกระบวนการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมเพื่อพัฒนาภาวะผู้นำในกลุ่มเยาวชน

4.12.6 ขั้นตอนดำเนินกระบวนการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องเพื่อพัฒนาภาวะผู้นำในกลุ่มเยาวชนอย่างต่อเนื่อง

รายละเอียดของแนวปฏิบัติในการพัฒนาภาวะผู้นำในกลุ่มเยาวชนกะเหรี่ยงและม้ง แสดงดังตารางที่ 4.33 และ 4.34

ตารางที่ 4.33 แนวปฏิบัติการพัฒนาภาวะผู้นำในกลุ่มเยาวชนกะเหรี่ยง

ขั้นตอน	ผู้ที่เกี่ยวข้อง	วิธีการ	เครื่องมือ
1. วางแผนการดำเนินงาน	คณะผู้วิจัย ผู้นำชุมชน กลุ่มเยาวชน	ประชุมระดมสมองร่วมกัน เพื่อวางแผนการดำเนินงาน และกำหนดกรอบการดำเนินงาน รวมทั้งผู้รับผิดชอบ	การประชุม
2. ศึกษาเป้าหมายและ แผนพัฒนาชุมชน	คณะผู้วิจัย ผู้นำชุมชน กลุ่มเยาวชน ครูโรงเรียนในชุมชน	ทบทวนวรรณกรรม ได้แก่ แผนพัฒนาชุมชน การสัมภาษณ์ ผู้นำชุมชน กลุ่มเยาวชน และครู โรงเรียนในชุมชน เพื่อรับฟังข้อมูล และความคิดเห็น แล้วนำมากำหนด เป้าหมายของการพัฒนาให้ สอดคล้องกับแผนพัฒนาชุมชน	การประชุม การสัมภาษณ์

ตารางที่ 4.33 แนวปฏิบัติการพัฒนาภาวะผู้นำในกลุ่มเยาวชนกะเหรี่ยง (ต่อ)

ขั้นตอน	ผู้ที่เกี่ยวข้อง	วิธีการ	เครื่องมือ
3. ออกแบบกระบวนการจัดการเรียนรู้	คณะผู้วิจัย ผู้นำชุมชน กลุ่มเยาวชน	ประชุมระดมสมองและอภิปรายเพื่อออกแบบกระบวนการจัดการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม โดยที่คณะผู้วิจัยจะต้องร่างกระบวนการจัดการเรียนรู้ต้นแบบขึ้นมาก่อนแล้วให้ชุมชนได้ช่วยกันแสดงความคิดเห็น เพื่อปรับปรุงและแก้ไขให้เหมาะสมกับชุมชน โดยกระบวนการเรียนรู้จะเป็นลักษณะการฝึกอบรมในขณะปฏิบัติงาน (on the job training)	การประชุม
4. ดำเนินกระบวนการเรียนรู้	คณะผู้วิจัย ผู้นำชุมชน กลุ่มเยาวชน	1. คัดเลือกเยาวชน คัดเลือกเยาวชนที่สนใจและสมัครใจเข้ารับการพัฒนา ซึ่งเยาวชนกะเหรี่ยงส่วนมากจะสนใจเข้าร่วมโครงการเพื่อพัฒนาศักยภาพของตัวเอง 2. คัดเลือกหัวข้อการเรียนรู้ ประชุมกลุ่มย่อยร่วมกับกลุ่มเยาวชน ให้เยาวชนได้อภิปรายและแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับหัวข้อการเรียนรู้ที่เยาวชนสนใจ โดยที่หัวข้อการเรียนรู้จะต้องสอดคล้องกับเป้าหมายการพัฒนาของชุมชน ซึ่งเยาวชนกะเหรี่ยงจะมุ่งเน้นพัฒนาความรู้และทักษะเกี่ยวกับสาธารณูปโภคขั้นพื้นฐานในชุมชน	การประชุม การสัมภาษณ์ การประชุม

ตารางที่ 4.33 แนวปฏิบัติการพัฒนาภาวะผู้นำในกลุ่มเยาวชนกะเหรี่ยง (ต่อ)

ขั้นตอน	ผู้ที่เกี่ยวข้อง	วิธีการ	เครื่องมือ
		<p>3. กำหนดวัตถุประสงค์การเรียนรู้ วัตถุประสงค์การเรียนรู้ในแต่ละหัวข้อการเรียนรู้จะต้องชัดเจนและสอดคล้องกับปัญหาและความต้องการที่จะพัฒนาตนเองของกลุ่มเยาวชนในแต่ละหัวข้อการเรียนรู้</p> <p>4. กำหนดรายละเอียดเนื้อหาการเรียนรู้ เนื้อหาการเรียนรู้จะต้องสอดคล้องกับวัตถุประสงค์การเรียนรู้ และกลุ่มเยาวชนจะต้องมีส่วนร่วมในการให้ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับรายละเอียดเนื้อหาการเรียนรู้ ซึ่งเนื้อหาจะต้องไม่มากหรือน้อยเกินไป เหมาะสมกับกลุ่มเยาวชนและตรงตามความต้องการของกลุ่มเยาวชน โดยเนื้อหาการเรียนรู้จะต้องครอบคลุมการพัฒนาทั้ง 3 ด้าน คือ ความรู้ ทักษะ และทัศนคติต่อตนเองและชุมชน</p> <p>5. กำหนดรูปแบบกิจกรรมการเรียนรู้ ร่วมกันกำหนดรูปแบบกิจกรรมการเรียนรู้ ซึ่งสรุปได้ว่า รูปแบบกิจกรรมการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับ</p>	<p>การประชุม</p> <p>การประชุม</p> <p>การประชุม</p>

ตารางที่ 4.33 แนวปฏิบัติการพัฒนาภาวะผู้นำในกลุ่มเยาวชนกะเหรี่ยง (ต่อ)

ขั้นตอน	ผู้ที่เกี่ยวข้อง	วิธีการ	เครื่องมือ
		<p>เยาวชน คือ การบรรยายประกอบ การสาธิตปฏิบัติงานจริง และให้กลุ่มเยาวชนได้ปฏิบัติงานจริง</p> <p>6. ประเมินผลก่อนการเรียนรู้ ประเมินผลก่อนการเรียนรู้โดยใช้แบบทดสอบ และการสัมภาษณ์ หรืออาจจะให้เยาวชนได้ทดลองปฏิบัติงานจริงในบางหัวข้อย่อย</p> <p>7. ดำเนินกิจกรรมการเรียนรู้</p> <p>ดำเนินการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง หัวข้อการเรียนรู้ ตามรายละเอียด เนื้อหาและรูปแบบกิจกรรม การเรียนรู้ที่ได้กำหนดร่วมกับกลุ่มเยาวชน โดยขั้นตอนการดำเนินการเรียนรู้อาจมี 5 ขั้นตอน ประกอบด้วย 1) ขั้นนำ 2) ขั้นทบทวนความรู้เดิม 3) ขั้นปรับเปลี่ยนความคิด 4) ขั้นนำความคิดไปใช้ และ 5) ขั้นทบทวน เนื่องจากชุมชนกะเหรี่ยงตั้งอยู่ในพื้นที่ห่างไกล ดังนั้นสื่อการสอนเพื่อให้เยาวชนได้ฝึกปฏิบัติจริงจึงควรเน้นเป็นสื่อการสอนที่หาได้ง่ายภายในชุมชน เช่น รถจักรยานยนต์ และแผงโซลาร์เซลล์ ที่เยาวชนใช้งานจริงในชุมชน</p>	<p>แบบประเมินผลก่อนการเรียนรู้</p> <p>สื่อการสอน</p>

ตารางที่ 4.33 แนวปฏิบัติการพัฒนาภาวะผู้นำในกลุ่มเยาวชนกะเหรี่ยง (ต่อ)

ขั้นตอน	ผู้ที่เกี่ยวข้อง	วิธีการ	เครื่องมือ
		8. ประเมินผลหลังการเรียนรู้ ประเมินผลหลังการเรียนรู้โดยใช้แบบประเมินผลหลังการเรียนรู้แบบบันทึกพฤติกรรมด้วยวิธีการสังเกต และแบบสอบถามทัศนคติต่อวิธีใช้กระบวนการเรียนรู้ และประเมินจากการให้เยาวชนทดสอบปฏิบัติงานจริง	แบบประเมินผล หลังการเรียนรู้ แบบบันทึก พฤติกรรมด้วย วิธีการสังเกต แบบสอบถาม ทัศนคติ
5. ทบทวนและปรับปรุง กระบวนการเรียนรู้	คณะผู้วิจัย ผู้นำชุมชน กลุ่มเยาวชน ครูโรงเรียนในชุมชน	สัมภาษณ์ผู้นำชุมชน กลุ่มเยาวชน ครูโรงเรียนในชุมชน เกี่ยวกับ จุดเด่น จุดด้อยและข้อเสนอแนะ ของกระบวนการเรียนรู้ที่ผ่านมา และวิเคราะห์ผลการประเมินหลัง กิจกรรมการเรียนรู้ หลังจากนั้น ร่วมกันปรับปรุงกระบวนการ เรียนรู้ที่จะใช้ในครั้งต่อไป	ผลประเมินหลัง การเรียนรู้ การสัมภาษณ์
6. ดำเนินกระบวนการ เรียนรู้อย่างต่อเนื่อง	คณะผู้วิจัย กลุ่มเยาวชน	ให้กลุ่มเยาวชนต้นแบบที่ผ่าน การพัฒนาศักยภาพมาแล้ว จัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้กับกลุ่ม เยาวชนรุ่นต่อไปโดยให้คณะผู้วิจัย เป็นที่เล็งในช่วงแรก เมื่อกลุ่ม เยาวชนต้นแบบมีทักษะและเกิด ความชำนาญ ให้เยาวชนต้นแบบ ดำเนินกระบวนการเรียนรู้ให้แก่ เยาวชนรุ่นต่อไปด้วยตนเอง	กระบวนการ จัดการเรียนรู้

ตารางที่ 4.34 แนวปฏิบัติการพัฒนาภาวะผู้นำในกลุ่มเยาวชนม้ง

ขั้นตอน	ผู้ที่เกี่ยวข้อง	วิธีการ	เครื่องมือ
1. วางแผนการดำเนินงาน	คณะผู้วิจัย ผู้นำชุมชน กลุ่มเยาวชน	ประชุมระดมสมองร่วมกัน เพื่อวางแผนการดำเนินงาน และกำหนดกรอบการดำเนินงาน รวมทั้งผู้รับผิดชอบ	การประชุม
2. ศึกษาเป้าหมายและ แผนพัฒนาชุมชน	คณะผู้วิจัย ผู้นำชุมชน กลุ่มเยาวชน ครูโรงเรียนในชุมชน	ทบทวนวรรณกรรม ได้แก่ แผนพัฒนาชุมชน การสัมภาษณ์ ผู้นำชุมชน กลุ่มเยาวชน และครู โรงเรียนในชุมชน เพื่อรับฟังข้อมูล และความคิดเห็น แล้วนำมากำหนด เป้าหมายของการพัฒนาให้ สอดคล้องกับแผนพัฒนาชุมชน	การประชุม การสัมภาษณ์
3. ออกแบบกระบวนการ จัดการเรียนรู้	คณะผู้วิจัย ผู้นำชุมชน กลุ่มเยาวชน	ประชุมระดมสมองและอภิปราย เพื่อออกแบบกระบวนการจัดการ เรียนรู้แบบมีส่วนร่วม โดยที่ คณะผู้วิจัยจะต้องร่างกระบวนการ จัดการเรียนรู้ต้นแบบขึ้นมาก่อน แล้วให้ชุมชนได้ช่วยกัน แสดงความคิดเห็น เพื่อปรับปรุง และแก้ไขให้เหมาะสมกับชุมชน โดยกระบวนการเรียนรู้จะเป็น ลักษณะการฝึกอบรมในขณะ ปฏิบัติงาน (on the job training)	การประชุม

ตารางที่ 4.34 แนวปฏิบัติการพัฒนาภาวะผู้นำในกลุ่มเยาวชนม้ง (ต่อ)

ขั้นตอน	ผู้ที่เกี่ยวข้อง	วิธีการ	เครื่องมือ
4. ดำเนินกระบวนการเรียนรู้	คณะผู้วิจัย ผู้นำชุมชน กลุ่มเยาวชน	<p>1. คัดเลือกเยาวชน คัดเลือกเยาวชนที่สนใจและ สมัครใจเข้ารับการพัฒนา เนื่องจากชุมชนม้งตั้งอยู่ในพื้นที่ที่ มีศักยภาพมากกว่าชุมชนกะเหรี่ยง เยาวชนม้งส่วนมากจะทำงานและ มีรายได้ที่ดี จึงไม่ค่อยสนใจ เข้าร่วมโครงการ ดังนั้นคณะผู้วิจัย จะต้องแสดงให้เห็นถึง ผลดีที่จะได้จากการพัฒนาศักยภาพ ตนเอง เช่น การฝึกอบรมนำไป ต่อยอดเพื่อเป็นอาชีพเสริม และ สร้างรายได้ให้ครัวเรือน</p> <p>2. คัดเลือกหัวข้อการเรียนรู้ ประชุมกลุ่มย่อยร่วมกับกลุ่ม เยาวชน ให้เยาวชนได้อภิปรายและ แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับหัวข้อ การเรียนรู้ที่เยาวชนสนใจ โดยที่ หัวข้อการเรียนรู้จะต้องสอดคล้อง กับเป้าหมายการพัฒนาของชุมชน และควรเป็นหัวข้อการเรียนรู้ที่จะ นำไปต่อยอดเพื่อเป็นอาชีพเสริม และสร้างรายได้ให้ครัวเรือน</p>	<p>การประชุม การสัมภาษณ์</p> <p>การประชุม</p>

ตารางที่ 4.34 แนวปฏิบัติการพัฒนาภาวะผู้นำในกลุ่มเยาวชนม้ง (ต่อ)

ขั้นตอน	ผู้ที่เกี่ยวข้อง	วิธีการ	เครื่องมือ
		<p>3. กำหนดวัตถุประสงค์การเรียนรู้ วัตถุประสงค์การเรียนรู้ในแต่ละ หัวข้อการเรียนรู้จะต้องชัดเจนและ สอดคล้องกับปัญหาและ ความต้องการที่จะพัฒนาตนเอง ของกลุ่มเยาวชนในแต่ละหัวข้อ การเรียนรู้</p> <p>4. กำหนดรายละเอียดเนื้อหา การเรียนรู้ เนื้อหาการเรียนรู้จะต้อง สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ การเรียนรู้ และกลุ่มเยาวชนจะต้อง มีส่วนร่วมในการให้ข้อเสนอแนะ เกี่ยวกับรายละเอียดเนื้อหา การเรียนรู้ ซึ่งเนื้อหาจะต้องไม่มาก หรือน้อยเกินไป เหมาะสมกับกลุ่ม เยาวชนและตรงตามความต้องการ ของกลุ่มเยาวชน โดยเนื้อหา การเรียนรู้จะต้องครอบคลุม การพัฒนาทั้ง 3 ด้าน คือ ความรู้ ทักษะ และทัศนคติต่อตนเองและ ชุมชน</p> <p>5. กำหนดรูปแบบกิจกรรม การเรียนรู้ ร่วมกันกำหนดรูปแบบกิจกรรม การเรียนรู้ ซึ่งสรุปได้ว่า รูปแบบ กิจกรรมการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับ</p>	<p>การประชุม</p> <p>การประชุม</p> <p>การประชุม</p>

ตารางที่ 4.34 แนวปฏิบัติการพัฒนาภาวะผู้นำในกลุ่มเยาวชนม้ง (ต่อ)

ขั้นตอน	ผู้ที่เกี่ยวข้อง	วิธีการ	เครื่องมือ
		<p>เยาวชน คือ การบรรยายประกอบ การสาธิตปฏิบัติงานจริง และให้กลุ่มเยาวชนได้ปฏิบัติงานจริง</p> <p>6. ประเมินผลก่อนการเรียนรู้ ประเมินผลก่อนการเรียนรู้โดยใช้แบบทดสอบ และการสัมภาษณ์ หรืออาจจะให้เยาวชนได้ทดลองปฏิบัติงานจริงในบางหัวข้อย่อย</p> <p>7. ดำเนินกิจกรรมการเรียนรู้</p> <p>ดำเนินการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง หัวข้อการเรียนรู้ ตามรายละเอียด เนื้อหาและรูปแบบกิจกรรม การเรียนรู้ที่ได้กำหนดร่วมกับกลุ่มเยาวชน โดยขั้นตอนการดำเนินการเรียนรู้อาจมี 5 ขั้นตอน ประกอบด้วย 1) ชี้นำ 2) ชี้นทบทวนความรู้เดิม 3) ชี้นปรับเปลี่ยนความคิด 4) ชี้นำความคิดไปใช้ และ 5) ชี้นทบทวน เนื่องจากเยาวชนม้งสนใจหัวข้อการเรียนรู้ที่จะนำไปต่อยอดเพื่อเป็นอาชีพเสริมและสร้างรายได้ให้ครัวเรือน ดังนั้น สื่อการสอนควรจะเป็นเครื่องมือและอุปกรณ์ที่สามารถนำไปใช้ในการประกอบอาชีพได้จริง</p>	<p>แบบประเมินผลก่อนการเรียนรู้</p> <p>สื่อการสอน</p>

ตารางที่ 4.34 แนวปฏิบัติการพัฒนาภาวะผู้นำในกลุ่มเยาวชนม้ง (ต่อ)

ขั้นตอน	ผู้ที่เกี่ยวข้อง	วิธีการ	เครื่องมือ
		8. ประเมินผลหลังการเรียนรู้ ประเมินผลหลังการเรียนรู้โดยใช้แบบประเมินผลหลังการเรียนรู้แบบบันทึกพฤติกรรมด้วยวิธีการสังเกต และแบบสอบถามทัศนคติต่อวิธีใช้กระบวนการเรียนรู้ และประเมินจากการให้เยาวชนทดสอบปฏิบัติงานจริง	แบบประเมินผล หลังการเรียนรู้ แบบบันทึก พฤติกรรมด้วย วิธีการสังเกต แบบสอบถาม ทัศนคติ
5. ทบทวนและปรับปรุงกระบวนการเรียนรู้	คณะผู้วิจัย ผู้นำชุมชน กลุ่มเยาวชน ครูโรงเรียนในชุมชน	สัมภาษณ์ผู้นำชุมชน กลุ่มเยาวชน ครูโรงเรียนในชุมชน เกี่ยวกับ จุดเด่น จุดด้อยและข้อเสนอแนะของกระบวนการเรียนรู้ที่ผ่านมา และวิเคราะห์ผลการประเมินหลังกิจกรรมการเรียนรู้ หลังจากนั้น ร่วมกันปรับปรุงกระบวนการเรียนรู้ที่จะใช้ในครั้งต่อไป	ผลประเมินหลัง การเรียนรู้ การสัมภาษณ์
6. ดำเนินกระบวนการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง	คณะผู้วิจัย กลุ่มเยาวชน	ให้กลุ่มเยาวชนต้นแบบที่ผ่านการพัฒนาศักยภาพมาแล้ว จัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้กับกลุ่มเยาวชนรุ่นต่อไปโดยให้คณะผู้วิจัย เป็นพี่เลี้ยงในช่วงแรก เมื่อกลุ่มเยาวชนต้นแบบมีทักษะและเกิดความชำนาญ ให้เยาวชนต้นแบบ ดำเนินกระบวนการเรียนรู้ให้แก่เยาวชนรุ่นต่อไปด้วยตนเอง	กระบวนการ จัดการเรียนรู้

4.13 วิจารณ์ผลการวิจัย

4.13.1 การคัดเลือกเยาวชน

เยาวชนที่สนใจเข้ารับการพัฒนาของบ้านขุนตื้นน้อย-บ้านปีพอ มีจำนวนทั้งสิ้น 10 คน เป็นเยาวชนเพศชายทั้งหมด ซึ่งจำนวนเยาวชนที่สนใจเข้ารับการพัฒนาคิดเป็นร้อยละ 4.9 เมื่อเทียบกับเยาวชนทั้งหมด และคิดเป็นร้อยละ 11.5 เมื่อเทียบกับเยาวชนที่อาศัยอยู่จริงในชุมชน เยาวชนที่สนใจเข้ารับการพัฒนาของบ้านวะโคโกร มีจำนวนทั้งสิ้น 9 คน เป็นเยาวชนเพศชายทั้งหมด ซึ่งจำนวนเยาวชนที่สนใจเข้ารับการพัฒนาคิดเป็นร้อยละ 4.3 เมื่อเทียบกับเยาวชนทั้งหมด และคิดเป็นร้อยละ 7.3 เมื่อเทียบกับเยาวชนที่อาศัยอยู่จริงในชุมชน ส่วนเยาวชนที่สนใจเข้ารับการพัฒนาของบ้านห้วยฮ่อม มีจำนวนทั้งสิ้น 11 คน เป็นเยาวชนเพศชาย 4 คน และเพศหญิง 7 คน ซึ่งจำนวนเยาวชนที่สนใจเข้ารับการพัฒนาคิดเป็นร้อยละ 3.7 เมื่อเทียบกับเยาวชนทั้งหมด และคิดเป็นร้อยละ 4.6 เมื่อเทียบกับเยาวชนที่อาศัยอยู่จริงในชุมชน จากการพิจารณาเยาวชนที่สนใจเข้ารับการพัฒนาทั้ง 3 ชุมชน จะเห็นได้ว่า เยาวชนกะเหรี่ยง (บ้านขุนตื้นน้อย-บ้านปีพอ และบ้านวะโคโกร) มีแต่เยาวชนเพศชายที่สนใจเข้ารับการพัฒนา ส่วนเยาวชนม้ง (บ้านห้วยฮ่อม) มีทั้งเยาวชนที่เป็นเพศชายและเพศหญิงที่สนใจเข้ารับการพัฒนา โดยมีเยาวชนเพศหญิงสนใจเข้ารับพัฒนามากกว่าเพศชาย แต่ถ้าพิจารณาในส่วนของจำนวนเยาวชนที่สนใจเข้ารับการพัฒนา จะพบว่า เยาวชนกะเหรี่ยง (บ้านขุนตื้นน้อย-บ้านปีพอ และบ้านวะโคโกร) มีจำนวนเยาวชนที่สนใจเข้ารับการพัฒนาเมื่อเทียบกับจำนวนเยาวชนที่อาศัยอยู่จริงในชุมชนมากกว่าเยาวชนม้ง (บ้านห้วยฮ่อม)

4.13.2 หัวข้อการเรียนรู้ที่เยาวชนต้องการพัฒนา

เยาวชนกะเหรี่ยง (บ้านขุนตื้นน้อย-บ้านปีพอ และบ้านวะโคโกร) ให้ความสนใจพัฒนาความรู้และทักษะเกี่ยวกับการเป็นช่างท้องถิ่นทั้งในการดูแลรักษาและซ่อมบำรุงระบบพลังงานทางเลือกรถจักรยานและโซลาร์เซลล์ของชุมชน เนื่องจากชุมชนตั้งอยู่ห่างไกลและทุรกันดารไม่มีสายส่งไฟฟ้าเข้าถึง ซึ่งจะเห็นว่าเยาวชนกะเหรี่ยงให้ความสนใจพัฒนาความรู้และทักษะเกี่ยวกับสาธารณูปโภคขั้นพื้นฐานในชุมชน ส่วนเยาวชนม้ง (บ้านห้วยฮ่อม) มุ่งเน้นการพัฒนาความรู้และทักษะในด้านการปลูกพืชและเลี้ยงสัตว์ ซึ่งเยาวชนมองเห็นช่องทางที่จะเอาความรู้และทักษะที่ได้จากการฝึกอบรมนำไปต่อยอดเพื่อเป็นอาชีพเสริมและสร้างรายได้ให้ครัวเรือน

4.13.3 การบันทึกพฤติกรรมด้วยวิธีการสังเกต

เยาวชนบ้านขุนตื้นน้อย-บ้านปีพอ ส่วนมากมีคะแนนพฤติกรรมอยู่ในระดับมาก ซึ่งเยาวชนที่มีคะแนนพฤติกรรมในระดับปานกลาง ระดับมาก และระดับมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 30 ร้อยละ 60 และร้อยละ 10 ตามลำดับ ถ้าพิจารณาในแต่ละด้าน พบว่า คะแนนพฤติกรรมในระดับปานกลาง มีจำนวน 1 ด้าน คือ ด้านความมีภาวะผู้นำในการปฏิบัติงานกลุ่ม คะแนนพฤติกรรมใน

ระดับมาก มีจำนวน 8 ด้าน ประกอบด้วย ด้านความสามารถในการเรียนรู้ในเรื่องที่อบรม ด้านการให้ความร่วมมือในการฝึกอบรม ด้านความกล้าในการซักถามและแสดงความคิดเห็น ด้านการปฏิบัติงานร่วมกับผู้อื่นในกลุ่ม ด้านความกระตือรือร้นในการปฏิบัติงาน ด้านทักษะและปฏิบัติงานเป็นขั้นตอนและถูกต้อง ด้านความสามารถในการแก้ปัญหาเฉพาะหน้า และด้านความเชื่อมั่นและกล้าปฏิบัติงานจริง และคะแนนพฤติกรรมในระดับมากที่สุด มีจำนวน 1 ด้าน คือ ด้านความตั้งใจและมุ่งมั่นในการฝึกอบรม

ชาวบ้านวะโคโกร ส่วนมากมีคะแนนพฤติกรรมอยู่ในระดับมาก ซึ่งเยาวชนที่มีคะแนนพฤติกรรมในระดับมาก และระดับมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 78 และร้อยละ 22 ตามลำดับ ถ้าพิจารณาในแต่ละด้าน พบว่า คะแนนพฤติกรรมในระดับมาก มีจำนวน 7 ด้าน ประกอบด้วย ด้านความสามารถในการเรียนรู้ในเรื่องที่อบรม ด้านความกล้าในการซักถามและแสดงความคิดเห็น ด้านการปฏิบัติงานร่วมกับผู้อื่นในกลุ่ม ด้านทักษะและปฏิบัติงานเป็นขั้นตอนและถูกต้อง ด้านความสามารถในการแก้ปัญหาเฉพาะหน้า ด้านความเชื่อมั่นและกล้าปฏิบัติงานจริง และด้านความมีภาวะผู้นำในการปฏิบัติงานกลุ่ม และคะแนนพฤติกรรมในระดับมากที่สุด มีจำนวน 3 ด้าน ประกอบด้วย ด้านความตั้งใจและมุ่งมั่นในการฝึกอบรม ด้านการให้ความร่วมมือในการฝึกอบรม และด้านความกระตือรือร้นในการปฏิบัติงาน

ชาวบ้านห้วยฮ่อม ส่วนมากมีคะแนนพฤติกรรมอยู่ในระดับมาก ซึ่งเยาวชนที่มีคะแนนพฤติกรรมในระดับปานกลาง ระดับมาก และระดับมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 18 ร้อยละ 64 และร้อยละ 18 ตามลำดับ ถ้าพิจารณาในแต่ละด้าน พบว่า คะแนนพฤติกรรมในระดับปานกลาง มีจำนวน 1 ด้าน คือ ด้านความมีภาวะผู้นำในการปฏิบัติงานกลุ่ม คะแนนพฤติกรรมในระดับมาก มีจำนวน 9 ด้าน ประกอบด้วย ด้านความตั้งใจและมุ่งมั่นในการฝึกอบรม ด้านความสามารถในการเรียนรู้ในเรื่องที่อบรม ด้านการให้ความร่วมมือในการฝึกอบรม ด้านความกล้าในการซักถามและแสดงความคิดเห็น ด้านการปฏิบัติงานร่วมกับผู้อื่นในกลุ่ม ด้านความกระตือรือร้นในการปฏิบัติงาน ด้านทักษะและปฏิบัติงานเป็นขั้นตอนและถูกต้อง ด้านความสามารถในการแก้ปัญหาเฉพาะหน้า และด้านความเชื่อมั่นและกล้าปฏิบัติงานจริง

จากการพิจารณาผลการวิจัยจะเห็นได้ว่า ในภาพรวมเยาวชนกะเหรี่ยง (บ้านขุนตั้นน้อย-บ้านปีพอ และบ้านวะโคโกร) และเยาวชนม้ง (บ้านห้วยฮ่อม) ให้ความสนใจและมีระดับพฤติกรรมจากการสังเกตของคณะผู้วิจัยใกล้เคียงกัน โดยเยาวชนที่ให้ความสนใจและมีระดับพฤติกรรมจากการสังเกตของคณะผู้วิจัยสูงสุด เมื่อเปรียบเทียบระหว่างเยาวชนกะเหรี่ยงและม้งทั้ง 3 ชุมชน คือ เยาวชนกะเหรี่ยง (บ้านวะโคโกร)

4.13.4 การประเมินก่อนและหลังกิจกรรมการเรียนรู้

จากผลการวิจัย พบว่า ในภาพรวมเยาวชนทั้ง 3 ชุมชน มีผลการประเมินหลังจากการจัดการเรียนรู้ดีขึ้นเมื่อเทียบกับผลการประเมินก่อนการจัดการเรียนรู้ นั้นแสดงให้เห็นว่าเยาวชนมีพัฒนาการและการเรียนรู้ที่ดี โดยเยาวชนบ้านขุนตั้นน้อย-บ้านปิพอ มีคะแนนเฉลี่ยก่อนการจัดการเรียนรู้อยู่ในระดับตก หลังการจัดการเรียนรู้คะแนนเฉลี่ยอยู่ในระดับพอใช้ เยาวชนบ้านวะโดโกรมีคะแนนเฉลี่ยก่อนการจัดการเรียนรู้อยู่ในระดับอ่อน หลังการจัดการเรียนรู้คะแนนเฉลี่ยอยู่ในระดับดี และเยาวชนบ้านห้วยอ้อมมีคะแนนเฉลี่ยก่อนการจัดการเรียนรู้อยู่ในระดับตก หลังการจัดการเรียนรู้คะแนนเฉลี่ยอยู่ในระดับพอใช้ จากผลการวิจัยจะเห็นว่าเยาวชนบ้านวะโดโกรมีคะแนนเฉลี่ยก่อนการจัดการเรียนรู้อยู่ในระดับสูงกว่าเยาวชนอีก 2 ชุมชน สาเหตุเนื่องจากเยาวชนของบ้านวะโดโกรมีบางส่วนมีความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับการบำรุงรักษาและการซ่อมรถจักรยานยนต์เบื้องต้น ส่วนเยาวชนบ้านห้วยอ้อมที่มีคะแนนเฉลี่ยก่อนการจัดการเรียนรู้ค่อนข้างน้อย เนื่องจากหัวข้อการอบรมเรื่องการเลี้ยงกบและการเพาะเห็ดยังเป็นเรื่องใหม่ที่เยาวชนยังไม่มีความรู้พื้นฐานมาก่อน แต่อย่างไรก็ตามถ้าพิจารณาในส่วนของพัฒนาการหลังการจัดการเรียนรู้ จะพบว่า เยาวชนทั้ง 3 ชุมชน มีระดับการพัฒนาที่เท่ากัน กล่าวคือ หลังการจัดการเรียนรู้ทั้ง 3 ชุมชน มีคะแนนประเมินเฉลี่ยเพิ่มขึ้น 1 ระดับ เท่ากัน ทั้ง 3 ชุมชน

4.13.5 การประเมินทัศนคติต่อวิธีใช้กระบวนการเรียนรู้

จากผลการประเมินทัศนคติต่อวิธีใช้กระบวนการเรียนรู้ พบว่า ในภาพรวมเยาวชนทั้ง 3 ชุมชน มีค่าเฉลี่ยทัศนคติต่อวิธีใช้กระบวนการเรียนรู้อยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ค่าเฉลี่ยทัศนคติต่อวิธีใช้กระบวนการเรียนรู้ในระดับมากที่สุด 4 ด้าน ประกอบด้วย 1) ด้านหลักสูตรและเนื้อหาการเรียนรู้ 2) ด้านรูปแบบการจัดการเรียนรู้ 3) ด้านวิทยากรและเทคนิคการสอน และ 4) ด้านสื่อการสอนประกอบการจัดการเรียนรู้ ส่วนด้านสถานที่และระยะเวลา มีค่าเฉลี่ยทัศนคติต่อวิธีใช้กระบวนการเรียนรู้ในระดับมาก และถ้าพิจารณาเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยทัศนคติต่อวิธีใช้กระบวนการเรียนรู้ จำแนกตามชนเผ่า พบว่า ในภาพรวมเยาวชนม้งและเยาวชนกะเหรี่ยงมีค่าเฉลี่ยของการแสดงทัศนคติต่อวิธีใช้กระบวนการเรียนรู้ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05 ส่วนการพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านหลักสูตรและเนื้อหาการเรียนรู้ ด้านรูปแบบการจัดการเรียนรู้ ด้านวิทยากรและเทคนิคการสอน และด้านสถานที่และระยะเวลา เยาวชนม้งและเยาวชนกะเหรี่ยงมีค่าเฉลี่ยของการแสดงทัศนคติต่อวิธีใช้กระบวนการเรียนรู้ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05 ส่วนด้านสื่อการสอนประกอบการจัดการเรียนรู้ เยาวชนม้งและเยาวชนกะเหรี่ยงมีค่าเฉลี่ยของการแสดงทัศนคติต่อวิธีใช้กระบวนการเรียนรู้ ไม่แตกต่างกัน และจากการพิจารณาผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยทัศนคติต่อวิธีใช้กระบวนการเรียนรู้ ระหว่างชนเผ่าม้ง

และชนเผ่ากะเหรี่ยง ในภาพรวม พบว่า ผลที่ได้ขัดแย้งกับสมมติฐานของคณะผู้วิจัยที่ตั้งสมมติฐานว่าเยาวชนม้งและเยาวชนกะเหรี่ยงมีค่าเฉลี่ยของการแสดงทัศนคติต่อวิธีใช้กระบวนการเรียนรู้ไม่แตกต่างกัน ซึ่งคณะผู้วิจัยมีความคิดเห็นว่าจะจะเป็นเพราะชนเผ่าม้งและชนเผ่ากะเหรี่ยงมีแหล่งที่ตั้งของชุมชน วิถีชีวิต และทัศนคติเรื่องของการพัฒนาศักยภาพของตนเองที่แตกต่างกัน

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย

โครงการสังเคราะห์แนวปฏิบัติในการพัฒนาภาวะผู้นำชุมชน มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา ออกแบบ และจัดกระบวนการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมเพื่อการพัฒนาภาวะผู้นำในกลุ่มเยาวชน กะเหรี่ยงและม้ง เพื่อสังเคราะห์ปัจจัยและเงื่อนไขการพัฒนาภาวะผู้นำในกลุ่มเยาวชนกะเหรี่ยง และม้ง โดยมีพื้นที่ดำเนินงานวิจัยประกอบด้วย 1) บ้านวะโคโกร ตำบลแม่สอง อำเภอท่าสองยาง จังหวัดตาก 2) บ้านขุนตื้นน้อย-บ้านปิพอ ตำบลแม่ตั้น อำเภอมก๋อย จังหวัดเชียงใหม่ และ 3) บ้านห้วยซ่อม ตำบลบ้านเวียง อำเภอร่องควาง จังหวัดแพร่ ซึ่งสามารถสรุปผลการวิจัยตาม วัตถุประสงค์ของโครงการได้ ดังต่อไปนี้

5.1 กระบวนการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมเพื่อการพัฒนาภาวะผู้นำในกลุ่มเยาวชน

จากการประชุมระดมสมองและร่วมกันอภิปรายระหว่างคณะผู้วิจัย ผู้นำชุมชน และกลุ่ม เยาวชน และจากผลการวิจัย สามารถสรุปขั้นตอนการจัดกระบวนการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม ดังนี้

1. การคัดเลือกเยาวชน

ในขั้นตอนการคัดเลือกเยาวชนนั้น ทางคณะผู้วิจัย เยาวชน และผู้นำชุมชนจะต้องประชุม ร่วมกันเพื่อคัดเลือกเยาวชนที่สนใจเข้ารับการพัฒนา โดยต้องเป็นการสมัครใจของเยาวชนเอง

2. การคัดเลือกหัวข้อการเรียนรู้

เมื่อได้กลุ่มเยาวชนที่สนใจจะเข้ารับการพัฒนาแล้ว ทางคณะผู้วิจัยจะต้องประชุมกลุ่มย่อย ร่วมกับกลุ่มเยาวชน เปิดโอกาสให้เยาวชนได้อภิปรายและแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับหัวข้อ การเรียนรู้ที่เยาวชนสนใจ โดยที่หัวข้อการเรียนรู้จะต้องสอดคล้องกับเป้าหมายการพัฒนาของ ชุมชน เพื่อให้เยาวชนมีส่วนร่วมในการตัดสินใจเลือกหัวข้อการเรียนรู้ที่ตนเองสนใจจริงๆ

3. การกำหนดวัตถุประสงค์การเรียนรู้

วัตถุประสงค์การเรียนรู้ในแต่ละหัวข้อการเรียนรู้จะต้องชัดเจนและสอดคล้องกับปัญหาและ ความต้องการที่จะพัฒนาตนเองของกลุ่มเยาวชนในแต่ละหัวข้อการเรียนรู้ เพื่อที่กลุ่มเยาวชนจะได้ ทราบล่วงหน้าว่าจะได้รับการพัฒนาอะไรบ้างหลังจากจบการฝึกอบรมในแต่ละหัวข้อการเรียนรู้

4. การกำหนดรายละเอียดเนื้อหาการเรียนรู้

การกำหนดรายละเอียดเนื้อหาการเรียนรู้นั้นจะต้องสอดคล้องกับวัตถุประสงค์การเรียนรู้ และกลุ่มเยาวชนจะต้องมีส่วนร่วมในการให้ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับรายละเอียดเนื้อหาการเรียนรู้ ซึ่ง เนื้อหาจะต้องไม่มากหรือน้อยเกินไป เหมาะสมกับกลุ่มเยาวชนและตรงตามความต้องการของกลุ่ม

เยาวชน ซึ่งกลุ่มเยาวชนจะต้องเป็นผู้กำหนดว่าอยากได้รับการพัฒนาในหัวข้อย่อยอะไรบ้าง โดยเนื้อหาการเรียนรู้จะต้องครอบคลุมการพัฒนาทั้ง 3 ด้าน คือ ความรู้ ทักษะ และทัศนคติต่อตนเอง และชุมชน

5. การกำหนดรูปแบบกิจกรรมการเรียนรู้

รูปแบบกิจกรรมการเรียนรู้จะต้องเป็นรูปแบบที่กลุ่มเยาวชนมีส่วนร่วมให้ได้มากที่สุด โดยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้จะเป็นแบบการบรรยายประกอบการสาธิตปฏิบัติงานจริงให้กลุ่มเยาวชนเข้าใจง่ายและเห็นภาพความเป็นจริง และเน้นให้กลุ่มเยาวชนได้ลงมือปฏิบัติจริงในแต่ละหัวข้อการเรียนรู้

6. การประเมินผลก่อนการเรียนรู้

ใช้แบบทดสอบ และการสัมภาษณ์ หรืออาจจะให้เยาวชนได้ทดลองปฏิบัติงานจริงในบางหัวข้อย่อยที่เป็นพื้นฐาน

7. การดำเนินกิจกรรมการเรียนรู้

ดำเนินกิจกรรมการเรียนรู้ในแต่ละหัวข้อการเรียนรู้ ตามรายละเอียดเนื้อหาและรูปแบบกิจกรรมการเรียนรู้ที่ได้กำหนดร่วมกับกลุ่มเยาวชน โดยขั้นตอนการดำเนินกิจกรรมการเรียนรู้สามารถแบ่งออกเป็นขั้นตอนดังนี้

1) ขั้นนำ (orientation)

อธิบายเกี่ยวกับวัตถุประสงค์การฝึกอบรมและหัวข้อการฝึกอบรมให้ผู้เข้ารับการอบรมได้รับทราบ

2) ขั้นทบทวนความรู้เดิม (elicitation of the prior knowledge)

ร่วมพูดคุยและแลกเปลี่ยนความรู้ความเข้าใจและประสบการณ์กับผู้เข้ารับการอบรมเกี่ยวกับหัวข้อที่จะทำการฝึกอบรม

3) ขั้นปรับเปลี่ยนความคิด (turning restructuring of ideas)

- บรรยายเกี่ยวกับรายละเอียดเนื้อหาการฝึกอบรมในแต่ละหัวข้อการฝึกอบรมให้ผู้เข้ารับการอบรมได้รับทราบ

- สาธิตการปฏิบัติงานจริงในแต่ละเนื้อหาการฝึกอบรมโดยใช้สื่อการสอนจริง

- เปิดโอกาสให้กลุ่มเยาวชนได้ซักถามข้อสงสัยเกี่ยวกับเนื้อหาที่บรรยายและขั้นตอน

การสาธิตปฏิบัติงานจริง

4) ขั้นนำความคิดไปใช้ (application of Ideas)

- ให้กลุ่มเยาวชนได้ฝึกปฏิบัติงานจริงในแต่ละหัวข้อการฝึกอบรมตามที่วิทยากรได้สาธิตตามขั้นตอน

- จำลองสถานการณ์ให้ผู้เข้ารับการอบรมได้ฝึกการแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้า
- ในระหว่างที่กลุ่มเยาวชนได้ฝึกปฏิบัติงานจริงนั้น จะต้องทำการประเมินกลุ่มเยาวชนเป็นรายบุคคลโดยใช้แบบบันทึกพฤติกรรมด้วยวิธีการสังเกต

5) ขั้นทบทวน (review)

- ให้ผู้เข้ารับการอบรมได้ทบทวนการปฏิบัติงานจริงอย่างต่อเนื่องเพื่อให้เกิดความชำนาญ
- หลังจากจบการฝึกอบรมในแต่ละหัวข้อ ร่วมพูดคุยกับเยาวชนเกี่ยวกับขั้นตอนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ผ่านมา เพื่อนำข้อมูลมาปรับปรุงการจัดกระบวนการจัดการเรียนรู้ใหม่
- ดำเนินกิจกรรมการเรียนรู้ใหม่ในประเด็นที่กลุ่มเยาวชนเสนอแนะ

8. การประเมินผลหลังการเรียนรู้

ใช้แบบทดสอบ แบบบันทึกพฤติกรรมด้วยวิธีการสังเกต และแบบสอบถามทัศนคติต่อวิธีใช้กระบวนการเรียนรู้ ตลอดจนการประเมินจากการให้เยาวชนทดสอบปฏิบัติงานจริง

5.2 ปัจจัยและเงื่อนไขการพัฒนาภาวะผู้นำในกลุ่มเยาวชนกะเหรี่ยงและม้ง

จากการที่คณะผู้วิจัยได้ดำเนินการวิจัยเกี่ยวกับการพัฒนาภาวะผู้นำในกลุ่มเยาวชนโดยใช้เทคนิคกระบวนการฝึกอบรมในขณะปฏิบัติงาน (on the job training) สามารถสังเคราะห์ปัจจัยและเงื่อนไขการพัฒนาภาวะผู้นำในกลุ่มเยาวชนกะเหรี่ยงและม้ง ได้ดังต่อไปนี้

5.2.1 เงื่อนไขการพัฒนาภาวะผู้นำในกลุ่มเยาวชนกะเหรี่ยงและม้ง

- 1) เยาวชนจะต้องสมัครใจเข้ารับการพัฒนา
- 2) เยาวชนจะต้องอาศัยอยู่ในชุมชนและมีเวลาว่างที่จะเข้ารับการพัฒนา
- 3) เยาวชนจะต้องมีส่วนร่วมในการคัดเลือกหัวข้อการเรียนรู้

5.2.2 ปัจจัยการพัฒนาภาวะผู้นำในกลุ่มเยาวชนกะเหรี่ยงและม้ง

- 1) ปัจจัยด้านชนเผ่าและศักยภาพของชุมชน
- 2) ปัจจัยด้านการศึกษา
- 3) ปัจจัยด้านภาษา

5.3 แนวปฏิบัติการพัฒนาภาวะผู้นำในกลุ่มเยาวชนกะเหรี่ยงและม้ง

จากการที่คณะผู้วิจัยได้ดำเนินการวิจัยเกี่ยวกับการพัฒนาภาวะผู้นำในกลุ่มเยาวชนโดยใช้เทคนิคกระบวนการฝึกอบรมในขณะปฏิบัติงาน (on the job training) สามารถสังเคราะห์และสรุปแนวปฏิบัติการพัฒนาภาวะผู้นำในกลุ่มเยาวชนกะเหรี่ยงและม้ง ได้ดังต่อไปนี้

5.3.1 ขั้นตอนวางแผนการดำเนินงาน ประชุมระดมสมองร่วมกันระหว่างทีมผู้ดำเนินงาน ผู้นำชุมชนและกลุ่มเยาวชน เพื่อวางแผนและกำหนดกรอบการดำเนินงาน

5.3.2 ขั้นตอนศึกษาเป้าหมายและแผนการพัฒนาชุมชนทั้งในปัจจุบันและในอนาคตของชุมชนที่เยาวชนอาศัยอยู่ โดยการทบทวนวรรณกรรม ได้แก่ แผนชุมชนและการสัมภาษณ์ผู้นำชุมชน

5.3.3 ขั้นตอนออกแบบกระบวนการจัดการเรียนรู้

5.3.4 ขั้นตอนดำเนินกระบวนการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม โดยการเรียนรู้มุ่งเน้นเพื่อการพัฒนา 3 ด้าน คือ ความรู้ ทักษะ และทัศนคติต่อตนเองและชุมชน

5.3.5 ขั้นตอนทบทวนและปรับปรุงกระบวนการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมเพื่อพัฒนาภาวะผู้นำในกลุ่มเยาวชน

5.3.6 ขั้นตอนดำเนินกระบวนการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องเพื่อพัฒนาภาวะผู้นำในกลุ่มเยาวชนอย่างต่อเนื่อง

ข้อเสนอแนะ

การจัดกระบวนการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมเพื่อการพัฒนาภาวะผู้นำในกลุ่มเยาวชนโดยใช้เทคนิคกระบวนการฝึกอบรมในขณะปฏิบัติงาน (on the job training) ควรดำเนินการอย่างต่อเนื่องเพื่อการพัฒนาภาวะผู้นำในกลุ่มเยาวชนอย่างมีประสิทธิภาพ

